БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 54 (11040) | 1966 оной мартын 5, суббото | Сэн 2 мүнгэн

Хандагатайн леспромхозой модошод Коммунис партиингаа XXIII съездые ажалай амжалтаар угтахын социалис уялга абажа, мүрысөөндэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсахые республикынгаа бүхы леспромхозуудай хүдэлмэришэдтэ хандаһан байна. Эдэ үдэрнүүдтэ Хандагатайн леспромхоздо социалис мүрысөөнэй түг ... үргэгдэнхэй. Бригада, участок бүхэнэй коллектив хэлэһэн үгэдөө заатагүй хүрэхые оролдоно. Иван ...тич Кушнаренкын хүтэлбэрилдэг бага комплексно бригада нёдондо жэлдэ 35.400 кубометр модо бэлэдхэ...байгаа һаа, энэ жэлдэ тэрэ амжалтаяа бүри арьбадхаха зорилготойгоор тэмсэнэ. Январь, февраль һа...дай даалгабарине тус бригадынхид холо үлүүлэн дүүргээ. Зураг дээрэ: И. Н. Кушнаренко.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ХОНИШОДОЙ БРИГАДАНУУДҺАА

БЭШҮҮР. Түрэл партиингаа XXIII съездые ажалай амжалтаар угтахын тулада Охин-Булагай совхозой хонишод ехэ хүдэлмэри ябуулжа байна. Мүнөө үедэ совхозой хоёрдохи отделенидэ 12 мянган эхэ хонид харууһалагдадаг юм. Үбэлэй түл абалга эмхитэй.

Ахалагша хонишод Насак-Доржо Дагбаев, Николай Хандажапов гэгшэд Мэргэн Шанаа гэжэ газарта хонидоо үбэлжүүлжэ байдаг. Эдэ отарануудта 1300 эхэ хонин харууһалагдана. Мүнөө тус тустаа 400 гаран хурьга абанхай. Нэгэшье хурьга гарзада оруулагдангүйгөөр түлжүүлэгдэнэ.

Д. ХАНДАЖАПОВ.

МУХАР-ШЭБЭР. «Эрдэм» совхозой ахалагша хонишон Гүндэ Раяндиевай даадаг бригадада 560 эхэ хонин харууһалагдана. Январь һараһаа хойшо хамта 400 хурьган абтаа. Март һарада бүхы хонидынь хурьгалжа дүүрэхээр хараалагдана. Эндэхи хонишод үбэлэй түл абалгые жэл бүри эмхитэйгээр үнгэргэдэг юм. Энэ хүдэлмэрине бэлэдхэл һайнтайгаар угтанхай. Малайнь хото хорёо һайнаар заһагдадаг, үбэлэй үедэ хонидтонь хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэгдэжэ абтана.

Б. ЦЫРЕНОВ.

ЗАГАРАЙ. Эндэхи «Гигант» колхоздо үбэлэй түл абалга эмхитэй. Колхозой эхэ хонидой табан отарануудта хаанань эгээл олон хурьга абтааб гэбэл, ахалагша хонишон Николай Мясниковой даадаг отарынхид шалгаран ябана. Эндэхи 800 эхэ хонидой 700 гаранииинь хурьгалаа.

Тус аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишод нүхэд М. Зубакин, Д. Дашицыренов гэгшэдэй отарануудта ажалынь һайн. Эндэхид бүхы хонидойнгоо олонхиинь түрүүлээд, гарза хоролтодо оруулангүйгөөр түлжүүлнэ.

А. ИВАНОВ.

КВАРТАЛАЙ ТҮСЭБ— 22 ҮДЭРӨӨР УРИД

Гүрэндэ һү худалдаха кварталай түсэб мартын 8-да дүүргэхэбди гэжэ Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой комсомол-залуушуулай фермын коллектив шэнэ жэлэй эхиндэ мэдүүлһэн юм. Мүнөө эдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ һаалинь дээшэлнэ. Фермын бүхы 16 һаалишад даабаряа үдэр бүри дүүргэнэ, үлүүлнэ. Мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ комсомолшуул Анна Варфоломеева, Мария Митрофанова, Ульяна Залилеева гэгшэд ябана. Эдэнэр үдэртөө үнеэн бүриһөө 6 килограммһаа дээшэ һү тушаана.

Тоолоод үзэхэдэ, мартын 8 хүрэтэр гүрэндэ 660 центнер һү худалдаха гэһэн кварталайнгаа түсэб лаб бэелүүлхээр.

Манай корр.

УРМАШАМААР, БАЯСАМААР...

Гараад байһан һарын 29—түүхэдэ орохо үдэр. Энэл үдэр Коммунис партиимнай XXIII съезд нээгдэжэ, шэнэ табан жэлэй түсэб баталагдаха байна. Үшөө тиихэдэ хүн бүхэн энэ үдэр хэһэн, бүтээһэн ажалайнгаа дүн согсолжо, абаһан уялгынгаа дүүргэгдэһэнииие шалгаха.

Доржо Шукурович Шукуров Загарайн аймагтахи «Татарский ключ» гэжэ карьероуправлениин барилгануудые бодхоожо байһан барилга-хабсаралгын 10-дахи управленидэ хүдэлмэрилдэг юм. Съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаһанһаа хойшо нүхэр Шукуров нормоёо үдэр бүхэндэ үлүүлэн дүүргэнэ. Тэрэнэй гараар газар доогуур табигдаһан түмэр хоолой олон зуун метртэ һунанхай.

— XXIII съезд дээрэ Эхэ оронойнмай саашанхи хүгжэлтын ехэ түсэб баталагдаха. Зоной байдал бүри һайжарха байна. Эдэ бүгэдэ тухай Директивэнүүд сооһоо уншахалаа, баясахаар урмашахаар лэ,—гэжэ Доржо Шукурович мэдүүлнэ.

Ф. КЛЕЙМЕНОВ.

ХУРЬГАДАЙ МААРАЛДААН СООГУУР...

...Хони, хурьгадай маараха ойр ...оронхи обин, хашаа хорёонуу..., гэр байрануудые дамжан, ...па руу сууряатана. Үрхын ...ан шанга жабарһаа һуунагтан ...наранхай. Дунгигар сагаан та...а хээрын хүйтэн һалхин хүр ...а обоолно. Хонид бэлшээридэ ...й гаранагүй—саһан ехэ. Бү... хонидоо үбэлэй һаари хүйтэн... ...түхэреэн сүүдхэ соо газаагаа ...ихада ехэхэн тэжээл хэрэгтэй ...ганиинь мэдээжэ. Тиимэһээл ...а үбһэн тамнагдаха. зүбөөр ...аглагдаха зэргэтэй. Эндэ тэжээ... зүбөөр хэрэглэхэ гурим нари...ар сахигдана.

— Тэрэгүйдэ бэрхэ. Хабарнай ...ал олон зантай ха юм даа, ...нэ байтараа хайсуурха, тиихэ...аса үбһэн нэгэ хониной сэнтэй ...охо,—гэжэ Баяр Баторович ...рэнэ.

Тэрэ залуу хонишон. Комму...т. Механизатораар хүдэлжэ ...һанаа хонин ажалда ороһоор ...эн жэл болоо. Үбһэ хулһаяа ...эдынгээ хүсөөр бэлдэжэ аба... Сабшалан дээрээ үбэлөө дүүһан шэбхэ гаргана. Мүнөөшье гаргажа байнхай.

Хорёо соонь орохоло гурбан һүри үбһэн, ногоон һолоомоной гушаад метр утатай хоёр һүри байна. Баяр Баторович хөөрэнэ:

— Үшөө тэрэ баруун талада хоёр һүри үбһэмнай шарга дээрээ байһан зандаа. Тээ хабар болоходо эдюулхэ зуу гаран центнер горох-обёосой холисо тэжээлтэй гээшэбди. Ондо яһала орохобди гэжэ һанахаар.

Хурьгалһан хонидто зунай һайхан сагай үнэрөөр хангалтаһан жэжэ, зөөлэн, ногоон үбһэ хобоо хоото соо тон нарипаар хэгдэжэ үгтэнэ.

Түхэмэй отарын хонишод нёдондо даалгагдаһан зуун хонин бүриһөө 90 хурьга абаһан юм. Энэ амжалтань «Мир» колхоздоо бага бэшэ гэжэ һанамаар. Колхозой хоёр лэ хонишод зуунһаа 91 хурьга түлжүүлжэ, нютагтаа түрүү һууринуудые эзэлһэн.

— «Хурьгадтнай яаһан оройтожо байнаб?» гэжэ колхозоймнай түрүүлэгшэ Раднай Яковлев эртээр һанаата болжо ябана һэн. «Зарим отарануудаар 400 гаран хурьгад абтаад байна. Хонидтнай һуубайршаха гээгүй юм аа гү? гэжэ хэлэхэдэнь, «хонин бүхэмнай хурьгалхал байха» гээд найдуулаа һэмди,—гэжэ хонишод хөөрэбэ.

Маанадай нэгэ хонохо үедэ 46 хурьган абтаба. Хонишод ээлжээгээр һүни, үдэргүй хони, хурьгадаа эрьежэ үнгэргэнэ. Хонидой олоороо хурьгалжа эхилхэдэ, ээдынь аргагүй баяртайнууд, эсэхэ сусахаяашье мартажархиһан хэбэртэй. Һая гараһан хурьган бүхэнииие тон наринаар бөөмэйлэн, эхынь тааруулан хүхүүлнэ. Тэрэгүй һаа, нарай хурьганай доторынь худхажа болохо.

Ехэ болоһон хурьгадта яһанай гурил, дабһан, мел, нарһанай шэлбүүһэн, бүлеэн, дабһатай уһанда худхагдаһан концентрат үгтэнэ.

Хурьгад ехэ багаараа, өөдэргэн, шадалтайгаар илгагдан, ондо ондоо хашаа хаамагуудта оруулагдана. Нэгэ үдэрэй туршада дүшөөд хурьгадай гарашахада, һара болоһон 60 хурьгад ондоо хашаан соо оруулагдаба. Хонишод ехэ болоһон хурьгадые илгахадаа, ехэл баяртай, урма зоригтой болонод. Хэһэн хүдэлмэриин дүн иигэжэ харагдана бшуу.

Энээнэй урда үдэрнүүдтэ 200 хурьган абтаһан, тэдэнэй хорёод гараниинь эхирнүүд. Тиимэ болоходоо хонишодой саашанхи ажал хүдэлмэри, оролдолгоһоо дулдыдажа, зуун хонин бүриһөө зуу гаран хурьган абтахаар хараалагдана.

Баяр Банзаракцаевай үглөө мүнөө хурьгалха хонидой дундуур ябанабди. 200 хонид нэгэ хашаа соо эдеэлүүлэгдэнэ.

— Хониднай нёдондонойхидо орходоо шадал тамираар яһала гээшэ. Үһэ нооһониинышье хүдэлөөгүй байна. Мүнөө үбэл газаагаа уһа бүлэхэ худагтай болжо амараабди. Урдань бүхы хонидоо гар худагһаа уһа татажа, уһалдаг һэмди. Ажалнай нилээд хүнгэрөөл гээшэ—гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

Отарын бүхы хонидто ороохо тарянай зүйл үгтэдэг. 10—30 хоногтой хурьгадай эхэнүүд үдэртөө 12 сагһаа дүрбэн час болотор сэбэр агаарта таргагдажа, эдеэлүүлэгдэдэг гуримтай. Энэ үедэ хурьгадта концентрат, һайхан үбһэн үгтэнэ. Тэдэнэр иигэжэ эдеэндэ орожо захална.

— Отарынь хонидой хахадынь тооной түрүүшынхеэ хурьгалжа байһан. Хурьгаа голодогшье хонид ушарна. Тиимэ хонидые тусхай хаамагта хурьгатайнь арбаад хоногто байлгажа танилсуулна.

— Хотомнай багаданал даа. Хурьгаа хэхэ газараа олжо яданабди,—гэжэ хонишод мэдүүлнэд.

Энээн тушаа колхозой правлени саашадаа анхарал хандуулха байха гэжэ найдая.

Түхэмэй отарада хурьгад олошоржол байна. Хурьгадай маараһань бүри холо хүрэтэр соностоно. Энэмнай ниитын хонин һүрэгэй олошоржо байһанай хүгжэм-тэмдэг лэ.

— Түрэл партиингаа XXIII съездын эхилхэ үдэр болотор хониднай булта хурьгалаад байха. Түл гарзалхагүй,—гээд коммунист Баяр Баторович Банзаракцаев мэдүүлнэ.

Б. САНЖИЕВ.

Зэдэ.

ХАБАРАЙ САГАЙ БОГОҺО ДЭЭРЭ

ШЭНЭ ХҮСӨӨР, ШЭНЭ ЗОРИГООР

...Үнеэдые һаалгашье дүүрэжэ, ...лишад хүнэг һабануудаа угаа... оробо...

...Энэ үдэр тэдэнэр баяртай, ур...тай. Түрэл партиингаа XXIII ...дын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн со...алис мүрысөөндэ шармайн оро... һаалиа үбэлэйшье үедэ бага ...онгүй, һү ехээр гүрэндөө ту...на. Хэншье хадаа бүтээһэн ...лайнгаа ашаа үрые хараад, ...урма зоригтой, эрмэ хүсэ... болодог гээшэ аабза.

...Сэлэнгын XX партсъездын нэ...эмжэтэ колхозой һаалишад нё...до 8020 центнер һү гүрэндэ ...худалдаха түсэбөө декабриин ...эй үдэр дүүргэжэ, шэнэ жэлэй ...таар түсэбһөө гадуур үшөө ...0-гаад центнер худалдажа, тү... зэргэдэ гараһан юм.

...Гүүртын ахалагша һаалишан ...дацу Гыденовна Цыдыпова мал ...руһалһаар 30 гаран жэл бо.... Теэд үнгэрһэн хугасаа соо энэ эхэнэр «шэдитэ» хурганууддаараа шоборжо, хэды ехэ ехэ һү һаагаа гээшэб!

Үнгэрэгшэ жэлэй эхиндэ нүхэр Цыдыпова үнеэн бүриһөө 1700 килограмм һү һааха уялга абаа һэн. Тиигэжэ үнеэдээ һайнаар харууһалжа, саг соонь тугаллуулһанай ашаар социалис уялгаяа 8 центнер 93 килограммаар үлүүлээ гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 2592 литр һү һаажа, замай залуушадай зэргэдэ жагсанхай. Теэд нютагай үултэрэй үнеэдһээ эды шэнээн һү абаха гээшэ хүнгэн хэрэг бэшэл!

Энэмнай гансал ажал хэрэгтээ дадажа, дүй дүршэлөөрөө түйлаа бэшэ, харин партиингаа ЦК-гай мартын Пленумэй болоод, гүрэн түрын гаргаһан бэшэншье холын хараата шиидхэбэринүүдые ойлгожо, тэрэниие хүсэндэнь хүргэжэ бэелүүлхын түлөө оролдоһоной ашаа үрэ болоно.

Харууһалдаг малаа садхалан, тобир тарганаар үбэлжүүлхын тула мүнөөшье оролдоно. Эндэхид ажал дээрээ түрүү онол аргануудые хэрэглэнэ. Һаалишад үбһэ хуряалгын үедэ гол ажалайнгаа хажуугаар сүлөө олжо, 2100 центнер шанар һайнтай үбһэ хуряажа абаа һэн.

— Һолоомо, талха тарянай зүйлнүүдые гидролизно аргаар буйлуулжа, эһээжэ, малаа хооллуулһанайнь ашаар һүнэй гараса нилээд дээшэлнэ. Гадна тугалнууд хэмэл һүөөр эдеэлүүлэгдэжэ, гүрэндэ тушаагдаһан һүнэй хэмжээн ехэ болоо.

— Республикын суута һаалишад Надежда Лазаревна Тадвашкинагай, Социалис Ажалай Герой Пылжит Жалсановагай үүсхэл уряае бидэнэр ехэтэ һайхашаан дэмжэнэбди. Иигэжэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ манай гүүртын һаалишад үнеэн бүриһөө 1800 литрһээ доошо бэшэ һү һаахын түлөө тэмсэхээр шиидэ,—гээд ахалагша һаалишан Хандацу Гыденовна хөөрэнэ.

Иигэжэ эбтэй эетэйгээр ажаллажа, харууһалдаг үнеэдээ саг болзор соонь үрэжүүлжэ, тобир тарганаар үбэлые үнгэргэнэ. Тэрэ гүнжан үнеэдые оролдосотойгоор һаана, болзортонь шэргээнэ, үрэжүүлнэ.

Мүнөө ахалагша һаалишан Цыдыпова харууһалдаг 16 үнеэнһээ сүүдхэдээ 120 литр һү һаана. 58 наһатай болобошье залуушуулһаа гээгдэнэгүй. Өөрөө тэдээндэ саг үргэлжэ, түһалжа ябадаг заншалтай.

Үшар иимэһээ тус гүүртын һаалишад урма зоригтойгоор ажаллажа, 30 мянган литр һү һаажа, гүрэндэ худалдаха гурбан һарынгаа түсэбые сагһаа урид дүүргэжэ, партиин XXIII съездые ажалай амжалтаар угтаха начгин зорилго урдаа табинхай.

В. БУДАЖАПОВ.

Сэлэнгэ.

МҮРЫСӨӨН ҮРГЭНӨӨР ДЭЛГЭРНЭ

Судна заһабарилагшад республикынгаа промышленностиин түрүү коллективүүдэй нэгэн болоһоор үнинэй. Продукци үйлэдбэрилхэ һара бүриин түсэб ходо үлүүлэн дүүргэгдэнэ. Эдэ үдэрнүүдтэ заводой цехүүдтэ КПСС-эй XXIII съездын хүндэлэлэй мүрысөөн түлэг дэлгэрнэ.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын хоёр һарын хүдэлмэриин дүнгөөр ажалай олон түрүүшүүл заводой Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэнхэй. Тэдэнэй дунда үйлэдбэриин гол цехэй инженер-нормировщик Алла Федоровна Калашникова бии. Коммунис ажалай энэ ударник түрэл партиингаа ехэ хуралдаанай хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсалсаад, цехэйнгээ коллективэй абаһан уялгаяа заатагүй дүүргэхэ хэрэгтэ хамаг хүсэ шадалаа зорюуланхай.

Электро-гагнууршадай, хабсаргагшадай, котельщигүүдэй ажалай эмхидхэлые һайжаруулха талаар нүхэр Калашникова ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Мүнөө өндэ хүдэлмэришэн бүхэн үглөөдэр хэхэ ажалаа хуу мэдэдэг, ажалладаг газартань хэрэгтэй деталь, зэр зэмсэгүүд бэлэн байдаг. Тиимэһээ халаанай нормо дүүргэгшэд улам олошорно. Эдэ бүгэдэ цехэй инженер-нормировщигой оролдолгын ашаа үрэ мүн.

Зураг дээрэ: А. Ф. Калашникова.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото, текст.

КПСС-эй XXIII СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

...оссин автономито республикануудаар

...Россин Федерацида автономито 16 республика ...лог. Эгэшэ дүүнэр болоһон эдэ республиканууд КПСС-эй XXIII съездые ямар амжалтануудаар угтажа байнаб? Экономико болон соёл ...босоролойнь саашадаа хүгжэхэ арга боломжо... хэр ехэб? Энээн тухай ТАСС-ай корреспондентнүүд иигэжэ хөөрэнэ:

Сулак номгодхогдоо

...МАХАЧКАЛА. (ТАСС-ай корр. А. Путерброт). ...кэй ГЭС—Дагистанай АССР-эй Сулак гэдэг ...ын мүрэн дээрэ баригдаха һонин барилга. ...он урасхаалта энэ мүрэн үерлэхэ үедөө та...нууд, саадууд соогуур халижа, хадынхид...гай түбэг ушаруулдаг байгаа. Дүрбэн жэлэй ...тээ эндэ Чирюртовско ГЭС баригдажа дүүр..., Дагистанай, Чечено-Ингушетиин городууд ...аулнуудта 1 миллиард 360 миллион ки...т-час электрын элшэ хүсэ үгэнхэй.

Сулак мүрэн добтологдожо үргэлжэлһөөр. «Чиркейгэсстройн» коллектив Агуу ехэ Октябриин 50 жэлэй ой хүрэтэр энэ мүрэниие хазаарлажа дүүргэхэ уялга абанхай. Мүрэнэй түргэн урасхаал дээрэ 230 метр үндэр бетон хаалта баригдаха юм.

Энэ хаалтаар 2 миллиард кубометр үлүүтэй уһан—бүхэли далай тогтоогдохо байха.

Черкейскэ ГЭС-эй баригдажа байдаг газарта «Дружба» гэжэ нэрлэгдэһэн хүдэлмэришэдэй шэнэ тосхон бии болоо. Энэнь—тон таарамжатай нэрэ: Черкейскэ ГЭС-ые гуша гаран арад үндэһэтэнэй, үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд—хани барисаата ехэ бүлэ барижа байнхай.

Амидаралай уһан

ЭЛИСТА. (ТАСС-ай корр. М. Шкондин). Хальмагай урда зүгтэхи гидротехническэ ехэ барилгын—Чограйска хаалтын хүдэлмэрилэгшэд газарай хүдэлмэриин хахад хубиие болзорһоонь урид дүүргэжэ, 1 миллион 800 мянган кубометр шорой малтан гаргаа.

3 миллиард 250 миллион кубометр уһа багтааха энэ талын далай эндэһээ эхитэй Черноземельнэ канал — шэнэ табан жэлэй барилганууд болоно. Табан жэлэй турша соо эндэхи гандадаг талын 750 мянган гектар газар уһалагдаха юм.

Республикын хойто зүгтэхи Сарпинска гандадаг губи тала—рис таридаг болохоор дайда мүнөө элдүүрилэгдэжэ байнхай. Сарпинска барилганууудай хоёрдохи ээлжээнэй хүдэлмэри эндэ хэгдэнэ. Ойрын сагта үшөө нэгэ барилга рисэй газар уһалха Ушаковско барилга хэгдэжэ эхилхэнь.

Шэнэ табан жэлэй турша соо республикын гидробарилгашад нилээд ехэ хуурай дайдые элдүүрилэн ашаглаха түсэбтэй. Эдэнэр миллион шахуу гектар газарые уһажуулха, 50 мянган гектар гандадаг газарые уһанай болгохо зорилго табина.

Эрдэм наукын хори наймадахи доктор

ОРДЖОНИКИДЗЕ. (ТАСС-ай корр. С. Ефимцов). Москваһаа баярай мэдээсэл абтаба: Дэлхэйн экономикын ба уласхоорондын харилсаанай институдай эрдэмтэдэй совет Хүдөө ажахын институдай багша Кайтико Кайсынович Бзаевта түүхын эрдэмэй доктором нэрэ зэргэ олгоо. Эльхотово тосхойнойхид, түрэлхид, ханинар ба танилнуудынь Осетиин залуу эрдэмтэдые амаршалба.

...Комсомолец Кайтико Бзаев һургуули дүүргээд колхозой почтальоноор удаахан хүдэлмэрилһэн, түрэл тосхондоо эрхим агитаторнуудай нэгэн байһан юм. 1952 ондо багшанарай институт заочноор дүүргэһэн байха.

Һүүлэй дүрбэн жэл соо Кайтико Кайсынович «Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр (1945—1964 онуудта) Баруун Германиин империализмын социально-экономическа талаараа хүгжэлгэ» гэһэн темэтэй докторой диссертаци бэлдэһэн байна. Эрдэмтын шэнжэлэлгэ үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө. Октябриин революциин урда тээ уншажа, бэшэжэ шадаха хүнгүй хомор байһан Хойто Осетидэ мүнөө эрдэмэй [illegible] кандидат, 28 доктор хүдэлмэрилнэ. Колхозой [illegible]дын почтальон Кайтико Бзаев эрдэмэй хорин наймадахи доктор болобо.

Репертуартань—нютагай авторнуудай зүжэгүүд

ГРОЗНЫЙ. (ТАСС-ай корр. Г. Насонов). Чечено-Ингушетиин драмтеатр Идрис Базоркиной «Инаг дуранай зам» гэһэн шэнэ зүжэг табиба. Энэ уянгата драмые хүн зон ехэтэ һонирхон хараа. Хадын басаган, мүнөө сагай хүн, ёһото коммунистка зүжэгэй гол геройнь болоно.

Хадын нарата хизаар

НАЛЬЧИК. (ТАСС-ай корр. П. Игонин). «Грушын шугы» гэдэг пансионадай байрын хоёр корпусой барилга Нальчик курортын дэргэдэ хэгдэжэ эхилэнхэй. Амарагшадай сэдьхэлээ ханахаар байшангуудые барихын тула эндэхи архитекторнүүд ехэ оролдолго гаргаа. Найман дабхар байшангуудынь тус бүридөө 510 айлшаниие угтан абажа шадаха байна.

Хадын шанга наратай, аршаан булагуудаар элбэг энэ гайхамшаг хизаартахи шэнэ курорт угаа түргэн үргэдэжэ байнхай. Һүүлэй дүрбэхэн жэлэй турша соо эндэхи амаралтын ордонуудай тоо хоёр дахин олон болоо. Эдэ барилганууудта 7 миллион үлүүтэй түхэриг гаргашалагдаа. Эндэхи санаторинууд, амаралтын байшангуудта мүнөө 80 мянга шахуу хүн аргалуулдаг, амардаг. 1970 оной үеэр Нальчигай амаралтын газарнууд 140 мянга үлүүтэй хүниие эмшэлдэг, амаруулдаг болохо.

ПАРТИИН ТҮСЭБ—АРАДАЙ ТҮСЭБ

КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдые зүбшэн хэлсэнэбди

Зоной эрилтэ хангалга

АРАДАЙ АША ТУҺАДА

К. БАРЬЯДАЕВ,
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ

1966—1970 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа партиин XXIII съездын Директивэнүүдэй проект дотор заагдаhанай ёhoop, арад зоной ажана тэниглэн байдалые саашадань улам hайжаруулха, бүхы совет хүнүүдэй материальна болон культурна эрилтые гүйсэд hайнаар хангаха гээшэ шэнэ табан жэлэй түсэбэй гол зорилгонь болоно. Тус зорилгонуудhaa үндэhэлэн, Директивэнүүд дотор юун хараалагданаб гэхэдэ, энэ табан жэлэй турша дотор ороной национальна олзо доход 38—41 процент, харин бодото олзо доход хүн бүхэндэ хүртэсын талаар 1,3 дахин ехэ болохо юм.

Оронойнгоо энээнhээ урид туйлаhан амжалта хүгжэлтын эшэ үндэhэн дээрэ энэ табигдаhан зорилгоёо тон лэ урагшатайгаар шиидхэжэ шадаха байнабди. Совет засагай жэлнүүдтэ манай орон дотор эрхим зэргын промышленность оньhожоруулагдаhан томо хүдөө ажахы байгуулагдаа, ороной үйлэдбэрилгынь хүсэнүүдые хүгжөөлгэдэ үндэhэн хубилалтанууд туйлагдаа, наука болон техникэмнай үзэгдөөгүй үндэрнүүдтэ хүрэжэ шадаа.

Хүгжэлтымнай энэ зам дээрэ үнгэрhэн долоон жэл ехэ удха шанартай. Юуб гэхэдэ, энэ үе хугасаа дотор Советскэ Союзай экономическа хүсэ шадал нилээд ехээр ургаа. Арад зоной ажана байдалай хэмжээн болон культура дээшэлээ, ороной өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадал нилээд бэхижээ.

Буряад ороной арадай ажахын ямараар хүгжэhэн тухай хэдэхэн тоо, баримтануудые хаража үзэе. Республика доторнай 1959 онhoo 1965 он хүрэтэр—долоон жэлэй турша дотор үйлэдбэриин гол фонднууд хоёр дахин ургаа. Промышленна продукци гаргалга 1,8 дахин шахуу ехэ болоо. 39 томо промышленна предприяти шэнээр баригдаа, hэльбэгдэн шэнэдхэгдээ, үргэдхэгдөө. Промышленностьмнай шэнэ hалбаринуудтай болоо. Байгаалиин нэмэлтэ баялигууд ажахын аша туhада ашаглагдаа. Долоон жэлэй турша дотор промышленностьда ажалай бүтээсэ 40 процентээр дээшэлээ.

Хүдөө ажахыда баhал hайн үрэ дүнгүүдые туйлаабди. Тэрээнэй валовой продукци үгэлгэ республика дотор 1,5 дахин ургаа. 1965 ондо айхабтар ган гасуур болобошье, урда урда жэлнүүдэйхиhээ эгээл үлүү ехэ үрэ дүнгүүд туйлагдаа бшуу.

Түсэбтэ долоон жэл дотор колхоз, совхозууднай тарилгынгаа талмайе 170 мянга шахуу гектараар үргэдхөө. Ороhо таряа, саахарай свёкло, хартаабха, овощ болон бусад ургамалнуудай ургаса элбэг болоо. Малнай үдөө, мүн ашаг шэмэнь дээшэлээ. Энээнэй аша туhаар мяха, hү, үндэгэ, ноохо бэлэдхэлгэ нилээд ехэдхэгдээ.

Тэрэшэлэн түсэбтэ долоон жэлэй томохон үрэ дүнгүүдэй нэгэнниинь юуб гэхэдэ, хүн зоной материальна ажана тэниглэн байдалые саашадань hайжаруулhан, культурна хэмжээень дээшэлүүлhэн ябадал болоно.

Долоон жэл соо республика дотор арадай хэрэглэлэй эд бараан 1,5 дахин ехээр наймаалагдаа. 1 миллион 640 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра, хэдэн арбаад шэнэ hургуули, хүүгэдэй саад болон яслинууд, клуб болон библиотекэнүүд, столово болон магазинууд баригдаа.

Элүүрые хамгаалгын, худалдаа наймаанай, коммунальна ажахын болон бусадшье хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлhэнэй дээшэлhэнэй эсэстэ республика дотор дурсагдаhан бүлэгтэ ородог ажалшадай олзо доход жэл соогоо дунда зэргээр 9,4 миллион түхэригөөр нэмэhэн байна.

Гансахан үнгэрhэн жэлэй турша соо 23 миллион түхэригэй пенси болон тэдхэмжэ гүрэнэй зүгhөө түлэгдөө.

Ажалшаднай хэрэглэмжын ниитын фондhoo бүри ехэ ашаг олзо абаа. Хүүгэдэй саад болон яслинуудые тэдхэлгэдэ, амаралтын байшан, санатори, пионерэй лагерьта ошохо путёвконуудые түлэлгэ, мүн культурно-гэгээрэлэй бусад олон хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлгэдэ Улаан-Үдын гансахан лэ ЛВРЗ-дэ, жэшээнь, 1964 оной турша дотор предприятиин болон профсоюзай мүнгэ зөөриhөө 1,8 миллионhoo үлүү түхэриг гаргашалагдаа.

Бүхы совет арадай, тэрэ тоодо манай республикын хүн зоной материальна ажана тэниглэн байдалые саашадань hайжаруулха, культурна хэмжээень дээшэлүүлхэ талаар шэнэ табан жэлнай бүри гайхамшаг зорилгонуудые бэелүүлхэ байна.

Гансахан гүрэнэй капитальна hомололгын аша туhаар табан жэлэй турша дотор 890 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байранууд манай республика дотор баригдаха, ашаглалгада оруулагдаха.

Хүн зондо промышленна эд бараа наймаалга 28,4 процент, эдеэ хоол худалдалга 1,3 дахин ехэдхэгдэхэ юм.

Хүн зоной эрилтые улам гүйсэдөөр хангахын тула республикын предприятинуудта олон янзын эд бараан гаргагдадаг болохо, тэрээнэй ассортиментнь үргэдхэгдэхэ, шанарынь hайжаруулагдаха байна. Жэшээнь, hүөөр хэhэн зүйлнүүд 45 процент, кондитерскэ эдеэ хоол —2 дахин шахуу, колбаса—45 процент, трикотажна хубсаhан—91 процент, ноохон бүд—2 дахинhaa ехэ, hэеы гутал 31 процент ехээр үйлэдбэрилэгдэхэ байна.

Соёлой байгуулалтын, арад зоной элүүрые хамгаалгын болон ажаhуудалай хангалтын талаар табан жэлэй түсэбэй проектээр республика доторнай юрэнхы эрдэмэй hургуулинуудай hурагшадай тоо 1965 оной хэмжээнhээ 12,7 процентээр олон болохо, тэрэ тоодо хүдэлмэришэн болон хүдөөгэй залуушуулай hургуулинуудта hурагшад 1,5 дахин нэмэхэ болоно. Һургуулиин наhанда хүрөөгүй үхибүүдэй зургаануудта байха хүүгэдэй hуури 70 процент үргэдхэгдэхэ, больницануудтахи ороной тоо 1,5-haa үлүү нэмээгдэхэ. Ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалга хоёрhoo дээшэ дахин, клубуудай тоо 10 процентээр, телевидени 2,2 дахин нэмээгдэхэ.

Түсэбтэ табан жэл дотор республика соо баригдажа, ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдаhан томо предприятинууд гэбэл, Улаан-Үдэдэ трикотаж гадар хубсаhанай фабрика, оёдолой, гуталай фабриканууд, кондитерска фабрика, Улаан-Үдын мяханай комбинадай дэргэдэ сонгооhон колбаса үйлэдбэрилхэ цех, хилээмэнэй хэдэн заводууд болоно.

Байгалай эрьеэр, Түнхэн, Баргажан нютагуудаар, Сэлэнгэ мүрэн шадархи Пителевскэ булаг аршаан болон бусад тээгүүр ажалшадай амарха, эмшэлүүлхэ угаа таатай газарнууд байгуулагдаха. Энэ табан жэл соо эдэ газарнуудаар шэнэ санатори, амаралтын гэр, туристнуудай бааза, пансионадууд түхеэрэгдэхэ юм.

Директивэнүүдэй проектээр хараалагдаhан шухала хэмжээнүүдэй нэгэнниинь хадаа, дунда зэргээр, хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай салин 20 процентhээ доошо бэшээр, ниитын ажахыhaa абадаг колхозникуудай олзо 35—40 процентээр дээшэлхэ болоно. Энэ хадаа колхозникуудай ажалай түлөөhые хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай абадаг салинай хэмжээтэй адлишаг болгохо байна.

Директивэнүүдэй проектээр хараалагдаhан олонхи хэмжээ ябуулганууд соо хото хүдөө хоёрой ажалшадай культурно-ажаhуудалай хэмжээнэй илгаае жэгдэрүүлхэ тушаа хэмжээнүүд угаа ехэ удхатай.

Эдэ илгаануудые дабаха гээшэ коммунис байгуулалтын гол зорилгонуудай нэгэн болоно. Совет засагай жэлнүүдтэ хэды ехэ хүдэлмэри хэгдэбэшье, хүдөөдэхи культурно-ажаhуудалай хэмжээн городойхиhoo холо доогуур ха юм даа. Жэшээнь, ажаhуудалай талаар хүдөөдэ ажаhуугшадта үзүүлэгдэдэг туhаламжын хэмжээн городойхиhoo гурба дахин бага байна бшуу.

Тиимэhээ орон доторхи элдэб районуудай нютагай байдалые харалсан, культурно-ажаhуудалай илгаае болюулха тушаа тодорхой хэмжээнүүдые зохёожо, энэ программые үргэн дэлисэтэйгээр бэелүүлхэ гэhэн зорилго Директивэнүүдэй проект соо табигдана.

Табан жэлэй туршада хүдөө нютагуудта байрын гэрнүүдые, hургуулинуудые, хүүгэдэй саад, ясли, больница, клуб, библиотекэ, кинотеатр, хубсаhа угаалгын, хилээмэ барилгын газарнуудые олоор бариха, худалдаа наймаанай талаар хүдөөгэйхидэй хангалгые эрид hайжаруулха талаар тон ехэ хүдэлмэри ябуулагдаха байна.

Хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха хэмжээн табан жэл соо республикын хүдөө нютагуудта гурба дахин дээшэлүүлэгдэхэ, городто энэ хэмжээн миил 4,7 процентээр ургаха. 1966—1970 онуудта ашаглалгада үгтэхэ больницанууд хүдөөдэ 67 процентээр, городто —47 процентээр олошоруулагдаха. Баргажан, Ивалга, Петропавловка, Мухар-Шэбэр тосхонуудта водопровод табиха барилга эхилхэ.

Табан жэлэй түсэб тушаа Директивэнүүд дотор хараалагдаhан тоо баримта бүхэниие үзэхэдэ манай Эхэ ороной хүсэ шадабарине улам дээшэлүүлхэ, коммунизм байгуулагшадай совет хүнэй ажана байдалые hайжаруулха тушаа коммунис партиин, Совет правительствын табижа байгаа агууехэ анхарал оролдолго харагдана.

Хүн зониие материальна болон культурна талаар хангалгын хэмжээе дээшэлүүлгэ, эсэстээ экономикын хүгжэлтэhөө, промышленна, хүдөө ажахын үйлэдбэриин ургалтаhaa нүлөөлхэ болоно. Тиимэhээ табан жэлэй түрүүшын үдэрhөө эхилэн, эдэ зорилгонуудые шиидхэбэрилгэдэ бүхы оролдолгоёо нэгэдхэн, республикын промышленна предприяти, колхоз, совхозуудтахи нютагай нөөсэ, арга боломжонуудые үргэнөөр элирүүлэн ашаглаха хэрэгтэй.

Табан жэлэй түсэб бэелүүлгые эмхидхэлгэдэ, ажалшадай депутатнуудай нютагай Соведүүд, тэдэнэй органууд угаа ехэ үүргэтэй.

Ажахын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ эдэбхитэй хабаадалсаха, ажалай хүсые, байгаалиин баялигуудые зүбөөр ашаглаха хэрэгтэ өөhэдынгөө үүргэ болон эрхые үргэнөөр хэрэглэхэ, ажалшадай материальна болон культурна ажаhуудалай эрилтэнүүдые бүрин гүйсэдөөр хангахын түлөө Соведүүд таhаралтагүй оролдохо ёhотой гэhэн зорилго партимнай табина.

Шэнэ табан жэлэй зорилгонуудые үргэнөөр тайлбарилан, тэдэниие бодото хэрэг дээрэ бэелүүлхын түлөө, партиин XXIII съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө ажалшадые зоригжуулха гээшэ республикын нютагай Соведүүдэй хүндэтэ зорилго мүн.

ШЭНЭ ОРЬЁЛ ӨӨДЭ

Ажал хүдэлмэреэ зохид hайнаар эмхидхэжэ шадаhан малшад, хонишод, тахяашад эрхим амжалта туйлана. Тэдэнэй нэгэн гэхэдэ, hайн дураараа түл абалга дээрэ ошоhон 62 наhатай Х. Гатапова болоно. Үндэр наhатай боложо ябабашье hаа, нүхэр Гатапова Л. Борисовай отарада ошожо, хурьгадые абалсажа байнхай. Мүнөө энэ хүгшэн 62 хурьга абаад, гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байна. Манай колхозой шубуушад Бутыд Болотова, Бальжин Эрдынеева гэгшэд харууhалдаг тахяануудаа hайнаар адуулжа, үндэгэ абаха түсэбөө бэелүүлжэ эхилбэ. Партиин XXIII съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөөндэ оролсоhон эдэнэр мүнөө 31 мянган үндэгэ гүрэндэ тушаагаад байна. Энэнь гурбадахи кварталай түсэб болоно. Саашанхи арга боломжоёо тооложо үзэhэн эдэ шубуушаднай съездын нээгдэхэ үдэр болотор үндэгэ тушааха жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэ зорилго урдаа табиба. Тиихэдэ малшан Хандасо Табхуева баhал амжалтатай. Колхозой залуу малые харууhалдаг энэ нүхэрнай эдэнэрэйнгээ шэгнүүрые доошонь оруулангүй, тарган зандань үбэлжүүлхэ зорилготой. Мүнөө харууhалжа ябаhан малынь эдихэ юумээр дуталдангүй, hайн бэлшээри дээрэ адуулагдажа ябана.

Ерэхэ табан жэлдэ Эхэ оронойнгоо арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб тушаа КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүд тухай партиин ЦК-гай проекттэй танилсаhан манай колхозой гэшүүд ниимэ амжалта туйлажа байнад. Энэнь манай колхозой ажалшадай партиингаа съездэдэ бэлэдхэжэ байhан бэлэг болоно. Табан жэлэй туршада бэелүүлэгдэхэ партиин хараа түсэбтэ зорюулагдаhан суглаан, хөөрэлдөөнүүд мүнөө колхозоймнай гүүртэ, отара, бригадануудаар боложо байнхай. Эндэ үгэ хэлэhэн хонишод, малшаднай табан жэлэй түсэбүүдтэй танилсаад hайшааха зууруа, шэнэ уялгануудые абажа, бүхы ажалшадые шэнэ амжалтануудта уряалба ха юм. Зүгөөр холын хараата энэ түсэб хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула хүн бүхэн, ажахы бүхэн урдаа хараалhан түсэб дабаряа амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө мүнөөнhөө шармайн оролдохо, үүсхэл эдэбхи бадаруулха болоно бшуу. Партиин XXIII съездын Директивэнүүдэй проекттэй танилсажа байhан манай гэшүүд ажахыдаа дайралдадаг дутуу дундануудаа, арга боломжонууд тухайгаа хэлсэжэ, колхозойнгоо баялиг арьбадхалсаха тушаа hайн дурадхалнуудые оруулна.

Г. БАДМАЕВ,
партиин XXII съездын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретариин орлогшо.

Баргажан.

Ажалшадай бэшэгүүдhээ

⊙ Донник таряад, сэсэглэжэ байха үеэрнь сабшажа абахада hайн үбhэ тэжээл болодог гээд олон зонууд хэлсэдэг. Хара хүрьhэгүй газарта нээрээшье энэнь hайн байха. Оронойнмнай зүүн, зүүн-урда хизаарнуудта, мүн манай Буряадай республикын эрхэ байдалда илангаяа шара донник тарихада эртээр, майн hүүлээр сэсэглэжэ эхилдэг. Тэрэ үедэ 40 сантиметр үндэртэй болоод байдаг. Хоёр недели үнгэрhэн хойно харабалтнай, метр шахуу үндэр болоод байха. Тиимэhээ тэрэниие шэнэ табан жэлдэ ехээр таридаг болохоор.

И. ЕЛАЕВ,
агроном.

⊙ Заза, Байса, Ендондин болон Яруна, Баунтын аймагуудай хилэ зубшан, хэр угhaa хойшо буряад зон хэдэ мянган мал, илангаяа адуун hүрэг, үсхэбэрилжэ байhан юм. Харин мүнөө эзэгүй шахуу нуга тала, гол горход олон зуун километртэ нэмжын үргэлжэлнэ. Энэ үргэн ехэ бэлшээриие зүбөөр хэрэглэн, адуун hүрэгөө олошоруулжа, олзо ехэтэй hалбари болгохо гэhэн тон зүб зорилго манай Иисэнгын совхоз урдаа табяа. Адуун hүрэгөө олошоруулжа, энэ hалбари хүгжөөхэ арга боломжо багатай ажахинуудта хүдэлмэриин моридые олоор худалдадаг болоёл.

Ц-Д. СУЛЬТИМОВ.

⊙ Манай Ахын аймаг хала майла болоод ойн соорхой, ташалан гүбээhээ эхилээд, бэлшээриин яhалал газартай даа. Сабшаа hаа, сабшалангайшье газар бии. Миниин hанахада, энэ талаар мүртэй хүдэлмэри ябуулагданагүй. Хэрбээ 1964 ондо 27815 центнер үбhэ, 12365 центнер зелёнко хуряажа абаhан hаа, 1965 ондо 2277 центнер үбhэ, 8818 центнер зелёнко хуряагдаhан. Яахадаа иимэ байдал тохёолдооб? Бэлшээри, сабшалангаа саг болзор соонь уhалаагүй, утэгжүүлээгүй дээрэhээ энэ болоно. Саашадаа энээндэ бүхы хүсэеэ табиха саг ерээ.

С. САМБЯЛОВ.

ХАЯНГҮЙГӨӨР ХЭРЭГЛЭХЭ

Партиин XXIII съездын Директивэнүүдые уншаад байхадаа, шэнэ табан жэлдэ арадайнгаа ажахын айхабтар ехээр хүгжэхэ байhанда баясахагүйн аргагүй. Арадай ажахын hалбари бүхэндэ түүхэй эд, материал гамтайгаар, ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхэ тон шухала болоно.

Модо бэлэдхэлэй промышленностиин предприятинуудта байгаалиин баялиг болохо модо гээлтэгүйгөөр абаха асуудал мүнөө болотор шиидхэгдээдүй байhаар. Мастерска участогуудай хүдэлмэрилhэн газарта хуурай хухюур, юрыншье модоной хухархайhaa элилээд, түле... лохо ба ондоошье юумэ... рэглэгдэмээр ехэ модон... даг гээшэ. Гадна леспр... бүхэндэ ехэ хэмжээнэй... бэлдэгдээд, хаанашье хэ... дэнгүй, үмхиржэ хэбтэдэг... ушар манай Хандагатай... промхоздошье үзэгдэдэг.

Саашадаа отологдоhон... хаянгүйгөөр ажахыдаа... туhатайгаар хэрэглэдэг... тон шухала.

И. КОСТРОМ...
Социалис Ажалай Ге...
бага комплексно бригад...
бригад...

Аймагуудай газетэнүүдэй хуудаhануудhaa

ГОРНЯГУУД ДУРАДХАНА

Шулуу нүүрhэнэй дараса нөөсөөр угаа баян байбашье, хэрэ... эдэг бүхы түлишынгөө 60-аад процентыень республикамнай ор... бусад бассейнүүдhээ асардаг байна. Энэ хадаа экономическа та... раа арадай ажахыда хохидолтой хэрэг болоно. Республикын ... мышленностиин энергетическэ хүсэнүүдэй улам хүгжэхэ тума ш... нүүрhэнэй хэрэглэмжэ бүри ехэ болоно. Энэ хэрэглэмжые хүрш... ластьнуудай ашаар хангахань бэрхэтэй болохо.

Тиимэhээ Ехэ-Холбоолжоной карьерhээ жэл соо 2,5 миллио... но хүрин нүүрhэ абаха хараатайгаар тэндэ эрхэ бэшэ барилга ... эхилхээр болсо. Үшөө тиихэдэ Түгнын шулуу нүүрhэнэй хэб... ашаглаха та аар барилгын проект зохёолгые түргэдхэхөөр саг ... Эдэ хэмжээ ябуулгануудые хүсэндэнь хүргэбэл, гансахан Бур... АССР-ые шулуу нүүрhөөр хангаха бэшэ, үшөө хүршэ областьн... таа туhалха аргатай болохо байнабди гэжэ Галуута-Нуурай ш... управлениин түсэблэлгын таhагай начальник нүхэр Д. Чирков ... гай «УЛААН СЭЛЭНГЭ» гэжэ газетэдэ бэшэнэ.

ШЭНЭ ТҮСЭБ—ШЭНЭ ҺАНАМЖ...

Партиин XXI съездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Л. Г... ронцев 1966—1970 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөө... сэб тушаа КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй проект... нилсоод байхадаа иигэжэ хөөрэбэ:

— Манай колхоз хоёр мянга гаран гектар уhалагдадаг газа... Тиимэhээ манай колхозникууд өөрынгөө табан жэлэй түсэб ... уhалагдадаг газар ашаг ехэтэйгээр ашаглаха тушаа анхаралаа ... хандуулба. Гүрэнэй түсэбэй ёhoр шэнэ табан жэлэй туршада Бэ... рэй уhалууриин системэ шэнэдхэн заhагдаха байна. Тиигэжэ Бэ... горхоной уhые зүбөөр хэрэглэхэ болонобди.

Таряалан, сабшалан уhалалгада оньhон арга, техникэ хэрэг... угаа удхатай зүйл. Энээндэ анхаралаа мүн онсо табинабди. На... нэгэ станци мэнэ hая абаабди. Мүнөө гурбан тиимэ станцита... лобо гээшэбди. Бороо шэнгээр уhа сүршэдэг машинатайбди. С... рай свёклын плантаци уhалхада бульдозер ехэ хэрэгтэй бо... Тиимэhээ «Т-38» тракторай хоёр бульдозер худалдажа абаха... Иихэдээ свёкло ургуулдаг бүхы звенонуудтай бултадаа хүсэд... hожоруулагдаха болоно.

Энэ хөөрөө «БЭШҮҮРЭЙ ТАРЯАШАН» гэжэ газетэ hая... номерто толилбо.

МОДОНОЙ ДАБИРХАЙ—ҮНЭТЭЙ ЗҮЙЛ

Ургсаа hууhан модоной дабирхай суглуулга—ехэ шухала ... Модоной дабирхай хадаа үнэтэй химическэ түүхэй эд болоно ... рээнhээ канифоль гэжэ үнэтэй продукци абтадаг. Энэ зүйл ... ажахын бүхы hалбарида хэрэгтэй болодог.

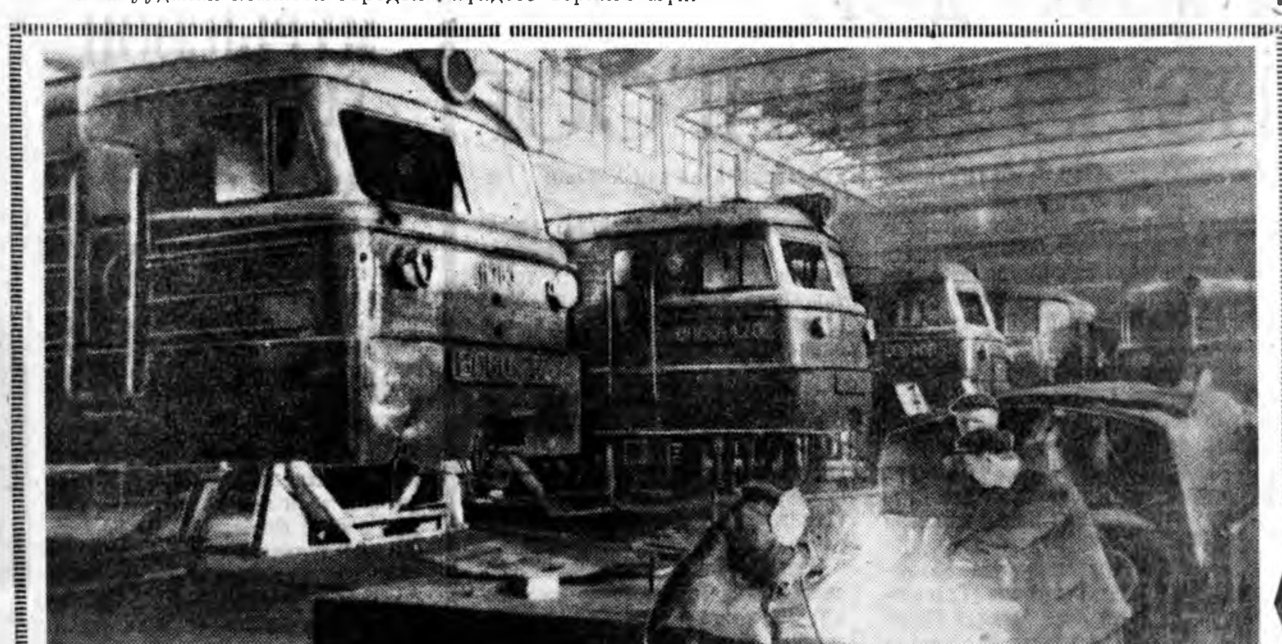
Улаан-Үдын химлесхозой үйлэдбэриин нэгэ участок Приб... лиин аймагта эмхидхэгдэнхэй. Тэрэ участок мүнөөдөө 100 тонно ... мэ дабирхай суглуулха түсэбтэй. Ойрын жэлнүүдтэ 200 тоннодо ... гэхэ түсэб табигданхай. Гэбэшье энэ ехэ хүндэ хүшэр худэл... Тэндэ хүдэлдэг хүдэлмэришэд байра байдалгүй, транспортаар ха... данагүй. Молчаново гэжэ тосхондо hуурижаhан мастерска участ... хүдэлдэг хүдэлмэришэд бүришье hаа муу байдалтай.

«Манай «Гигант» колхозой хоёрдохи отделенидэ (Хуушан-Бэр... таарамжатай эрхэ байдал олгохо, тэрэ участогта hайн модотой ... таhалжа үгэхэ асуудал табиhан нүхэр А. Кочетовой бэшэг «... БАЙКАЛЕЦ» гэжэ газетэ өөрынгөө хуудаhанда толилбо.

ПРОЕКТ ШУДАЛНА

«Манай «Гигант» колхозой хоёрдохи отделенидэ (Хуушан-Бэр... 1966—1970 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табан ж... түсэб тушаа КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй проект... далжа, гүн гүнзэгы удхатайнь танилсажа эхилбэ. Түрүүшын ... шээлдэ тосхоной эдэбхитэд хабаадаа. Эндэхи дунда hургуу... багша Б. Б. Бадуев Директивэнүүдэй проектын удхые тайлбар... үгэбэ.

Агитаторнууд бригадануудта гаража, табан жэлэй түсэбэй ... тухай хүн зоной дунда хөөрэлдөө үнгэргэжэ захалаа»—гэжэ э... партийна организациин секретарь нүхэр Бурлаков Загарайн ... гай «ВПЕРЕД» гэжэ газетээр дамжуулан мэдээсэнэ.

Шэнэ табан жэлэй туршада түмэр замай транспортын ехээр... жөөгдэхэ байhан тухай КПСС-эй XXIII съездын Директив... соо хэлэгдэнэ. Тэрэ хэрэгтэ Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй хүдэлмэ... өөhэдынгөө хубитые оруулалсана. Жэл ерэхэ бүри электровоз... ловозууд олоор заhабарилагдана. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус заводо... комотив хабсаралгын цех.

Ф. СОРОКИНОЙ фо...

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

БАЙГААЛИИН БАЯЛИГЫЕ УУДАЛЖА...

1966—1970 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа партиин XXIII съездын Директивэнүүдэй проект дотор геолого-шэнжэлэлгын хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлхэ, үнэ сэнгыень бага болгохо гэжэ хараалагдана. Экономическа талаараа ашаг үрэ үгэхэ районуудта гол түлэб ашагта малтамалнуудай хэбтэшэ тодорхойлон шэнжэлэгдэхэ.

Долоон жэлнүүдэй туршада манай республика дотор хэзээ хэзээнэйхиhээ үргэн ехээр геологическа шэнжэлэлгын, геолого-бэдэрэлгын хүдэлмэри ябуулагдаа. Тэрээндэ hомологдоhон мүнгые 1959 онойхитой сасуулхада, хоёр дахин дээшэлhэн байна. Молибден, вольфрам, цинк, туулган, алтан, никель, асбест, шулуу нүүрhэн хаая олдодог металл, апатит, графит, перлит, кварц-серицитовэ сланц, барилгын элдэб материал, минеральна, термальна уhа гэхэ мэтэ, хамта дээрээ 43 ондо ондоо ашагта малтамалай хэбтэшэ олдоhон, шэнжэлэгдэhэн юм. Харин ашагта малтамалай олдоhон оройдоо 8 газарынь энэ үедэ промышленна талаараа ашаглагдаа.

Буряадай хойто зүгтэ молибденэй ехэ хэбтэшэ олдоо. Өөрынгөө шэнжэ шанараар, тэрэниие ашаглалгада үгтэhэн мүнгэ зөөри харюулан бусааха, өөрын бага үнэ сэнгэй талаар энэ газар түрүүшын ээлжээндэ ашаглагдаха ёhотой аад, унжагайрна.

Республикамнай түлишөөр тиимэ ехэ элбэг бэшэ юм. Энээниие хараада абаа hаа, шулуу нүүрhэнэй олдоhон Олон-Шэбэрэй болон Никольск гэжэ газарта карьер барилгые бүхы зэргээр түргэдхэхэ хэрэгтэй болоно. «Востсибгипрошахт» институт эндэhээ нээмэл аргаар шулуу нүүрhэ малтан абалгые техническэ-экономическа талаарнь үндэhэлэн баримталhан юм. Тэрэнэй ёhoop 50 жэлэй туршада жэл бүхэндэ 9 миллион тонно шулуу нүүрhэн малтагдаха, тиигэжэ ехэ олзо оруулагдаха.

Химическэ талаараа холисогүй Билюутын известнягай хэбтэшэ мүнөө болотор промышленна аргаар ашаглагданагүй. Химическэ индустриин томо предприяти барижа, тэрэ известнягаар дүүрэн хангажа хүдэлгэхэ хэбтэшэ эндэ бии гэжэ тодорхойлогдонхой.

Шэтын областиин Удоканска хэбтэшэ ашаглахаар XXIII съездын Директивэнүүдэй проект дотор хараалагдана. Энэ хүдэлмэриин бэелүүлэгдэжэ эхилхэдэ, манай республикын хойто районуудые шэнжэлхэ арга олдохо. Удоканска предприятиие энергетическэ баазаар хангахын тула Ципа гол дээрэ электростанцинууд баригдаха. Тиихэдэл Баунтын аймагай горнорудна предприятинууд үнэ багатай энергеэр хангагдадаг болохо. Мүноо эндэ ашагта малтамалнуудай хэдэн хэбтэшэ олдоод, шэнжэлэгдэжэ байна. Тэдэнэй дундаhaa хризотил-асбестын олдоhон Молодежно газар түрүүшын ээлжээндэ ашаглагдаха.

Асбестын шанарай талаар энэ хэбтэшэ ехэ шухаг юм. Бүхы дэлхэй дээрэшье иимэ текстильнэ ехэ сортой асбест үгы, тэрэнь мүноо Эхэ орон доторнай ашаглагдажа, бүхы асбестын 50 процентые үгэжэ байhан Баженовскэ хэбтэшэhээ 30 дахин үлүү ехэ юм. Молодежнын хэбтэшэ хэрэглэхэ, 45—50 жэлэй туршада ашаглагдажа, жэл бүхэндэ 2,7 милион тонно руда үгэхэ хүсэ шадалтай горно-шанаржуулгын комбинат эндэ барижа боломоор. Карьер, шанаржуулгын фабрика болон промышленна ондоо обьектнүүдые — түрүүшын ээлжээнэй барилгада hомологдоhон мүнгэн зөөри ехэ богони болзор соо, нэгэ жэл 7 hара соо харюулагдаха ушартай.

Харанхын фабрика шадархи районой флюоридай хэбтэшые шэнжэлхэ, промышленностьда хэрэглэхээр болгохо хүдэлмэри хадаа Буряадай геологическа управлениин шухала зорилго болонхой.

Улаан-Үдэ город шадархи Ошурково нютагта апатит олдонхой. Бии байhан мэдээнүүдhээ харахада, энэ малтамал фосфорэй пятиокисеэр элбэг бэшэшье hаа, ехэ нөөсэтэй.

Перлитовэ промышленность улам саашань хүгжөөхэ, Мухар-Талада ехэ перлит абаха, энэ материалые, мүн суг малтан абтадаг липарит, туф шулуун шэл гэхэ мэтые промышленностьда хэрэглэхэ асуудал мүнөөшье тон шухала байhан зандаа. Украинын, манай Буряад нютагай липарит адлирхуу юм. Мухар-Талын липарит шухала хэрэгтэй шэлэй утаhа үйлэдбэрилгэдэ хэрэглэжэ боломоор. Мүнөө энэ үнэтэ материал миин хаягдана гээшэ. Гадна халаагдажа хүбхылгэhэн перлидэй элhэ шудхалгын үйлэдбэридэ хэрэглэжэ болохо.

Манай республика минеральна, термальна булагуудаар айхабтар баян. Иимэ баялиг шэнжэлжэ, арад зоной аша туhада зорюулха тухай энээнhээ урда республикын, центральна хэблэлдэ бэшэгдэhэн байгаа. Энэ асуудал ганса манай Буряадай нютагта бэшэ, харин бүхы Сибирьтэ, Алас-Дурна зүгтэ ехэ удха шанартай.

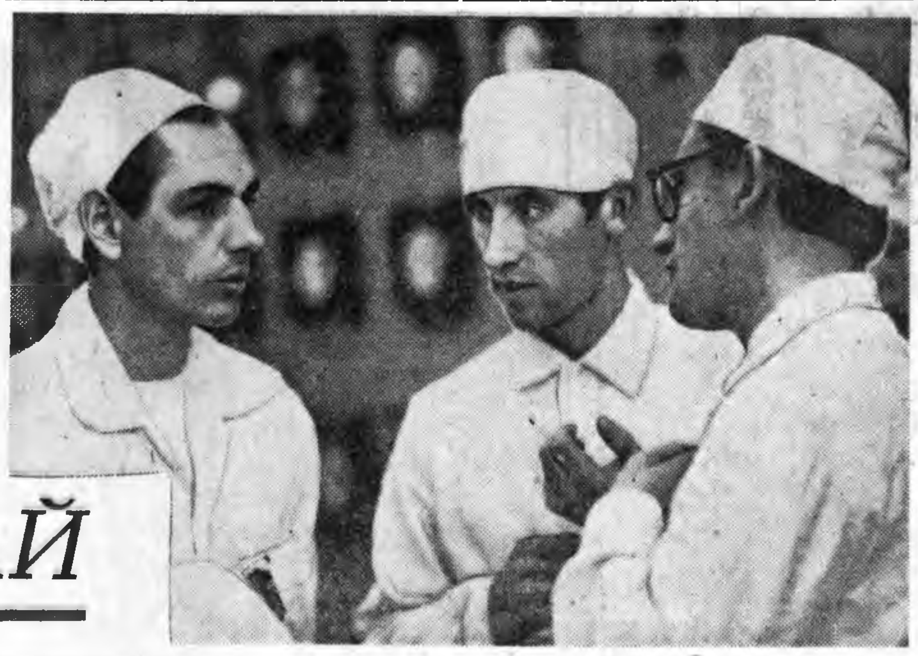
Дээрэ дурсагдаhан байгаалиин баялигууд, ашагта малтамалнууд экономическа талаараа аша туhатай, түрүүшын ээлжээндэ промышленна ашаглалгада үгтэхэ ёhотой юм. Тиихэтэй хамта республикын бусад районуудта геолого-бэдэрэлгын, шэнжэлэлгын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулха шухала. Хойто-Байгалда сульфидно-никелевэ руда бэдэрэлгэ үргэлжэлүүлэгдэхэ. Байгалай хадалиг газар сульфидна никелеэр баян, саашадаа хүгжөөхэ арга боломжотой гэhэн тобшолол хэгдэhэн юм. Ярууны районд цинково-туулганай руда ...

Республикамнай саашадаа ин... триальнаар хүгжэхэ ехэ арга бо... ломжотой. Харин эдэ арга бо... жонуудые элирүүлэн хэрэглэ... тула ашагта малтамалнуу... ашаглахада ямар аша туhа... ажахыда хэр зэргээр хэрэгтэй... hые элишэлэн баримталха та... түсэблэлгын органууд. Буряа... геологоуправлени, научно-шэн... лэлгын комплексно институт ... хүдэлмэри хэхэ ёhотой.

Геолого-бэдэрэлгын хүдэлм... үргэдхэхөөр, Эхэ оронойнгоо ... районуудта промышленность ... жөөхөөр хараалhан КПСС-эй XX... съездын Директивэнүүдэй про... Буряадай геологическа управ... ниин коллективэй урда тодо... зорилго табиба.

Ю. ЩЕГОЛИХИ...
Буряадай геологическ...
управлениин гла...
инжене...

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

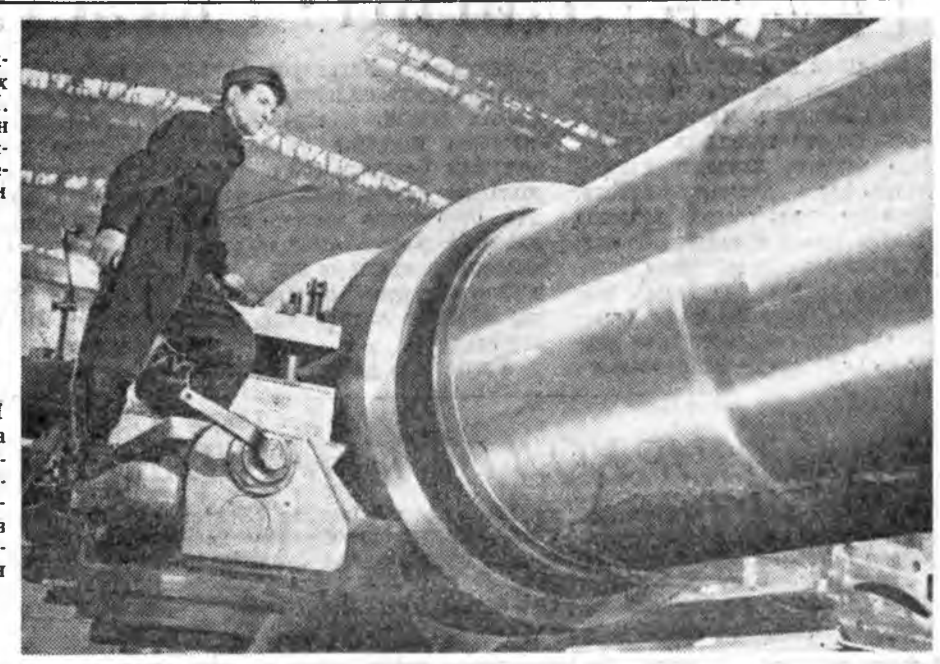

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: атомна станцида хэрэгтэй «уһа бэлдэдэг» цех соо. Халаанай начальник В. П. Никитин (зүүн гарһаа) станциин ахалагша аппаратчик В. С. Колесниковтэ (тэг дундань), техник-оператор В. Ф. Кишинискидэ заабари үгэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ЛЕНИНГРАД. КПСС-эй XXII съездын нэрэмжэтэ металлическа завод Африкадахи эгээн ехэ Асуанай электростанцида табигдаха гидравлическа турбина бэлдэжэ эхилээ. Зураг дээрэ: токарь В. Носов Асуанай электростанцида табигдаха гидротурбинын голые тааруулан бэлдэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Абхазида сэлмэг, дулаан үдэрнүүд боложо байнхай. Москвско сайн совхозой механизаторнууд плантаци дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ тарааха, рядууд хоорондохине элдүүрилхэ хүдэлмэри дүүргээ. Мүнөө эшэнүүдые жэгдэлэн тайраха хүдэлмэри хэгдэжэ байнхай.

ТАСС-ай фотохронико.

ХҮНҮҮД БА ЖЭЛНҮҮД

„ҮГЛӨӨНЭЙ НАРАНААР" ҮНГЭРҺЭН НАҺАН...

...нэ баяхана, колхоз болоурда тээхэнэ, нютагаймнай ...д сугларжа, Жаргаланта ...һаа, баһал Бүхэн голһоо, ... гаран модоной газарһаа ...лангайнгаа газарые уһа...итай болгохын хүсэлэнтэй, ...эн һубаг татажа асарһан

...тан шаргал наранай амида... элшын хүрьһэтэ дэлхэйн ...һа руу бусалтагүйгөөр ороо...һаань, уһанай хабаадалта... ургамалай ургахань ...тэй.

Уладшье баһал өөһэдөө ...гөө уһаар хангажа ша...гэзшэбди,— гэжэ луговод ...обоев нэгэтэ сугтаа хүдэл... байһан нүхэдтөө хэлэһэн

Уһанай байбал хуу бин ...ог. Хамаг баялигнай газар... Огторгойһоо бороо хүлээ...ашай дүүрээ...

... үбгэжөөлэй манай нюта...аряалангай болон илангаяа ...лангай газар һайжаруул... түлөө тэмсэһэн тухай дур... байхаар бэшэ байна. ...ой түлөө тэмсэһэн хүнүү...эрэгыень мартаха эрхэгүй-

...рэ үбгэжөөлэй хэһэн ажал... тэрэнэй арюун сэдьхэлтэй, ...ай тунгалаг һаналтай сэхэ ...ютой мүнөөнэй, шэнэ үеын ... нүхэд олон ха юм.

...ржо Дашпалович хадаа ... ондо Дашпалай Муухин ...тытэй хүнэй бүлэдэ түрэ... Бага балшар наһанһаа ту...ядахые яһала үзэһэн, ёһо... ажалша хүн байгаа. «1916 ...отор тугалай бэлшээри ...араагүй байһанаа Минскэ ...идэ сэрэгэй арык хүдэл... ошожо, шэхэмни һонор ...о, нюдэмни нээгдэһэн юм. ...эшье тиимэ байгаа»— гэ... Доржо Дашпалович хэлээ

Большевигүүд ёһогой зүб ...ытай хүнүүд юм байна гэжэ ...дэ мэдэһэн хүм,—гэжэ ...ю Дашпалович хэлэгшэ бэ-

...хэр Ленхобоев гушаад он ...оо (нютагтаа колхоз тог...н үеэр) ангиин дайсадтай ...эмсэл хэгшэдэй нэгэниинь ... Бага наһанһаа ажал хү...ридэ башаржа, уян бэетэй, ...аг, хүсэтэй болоһон хүн

...25 оной июлиин 11-дэ бо... республикынгаа найр дээ...ряад бүхэ барилдаагаар. ... байхадаа, нэгэдэхи һуури ..., Баатар Доржо гүүлэдэг ...һон. Найрай һүүлдэ Мон...ошожо барилдаха уряалтай ...ад. үбһэ хулһан эхилээд ...ю шадаагүй. Аяар 55 наһа...а Сэлэнгын аймагайнгаа ... дээрэ барилдаагаар баһа ...эхи һуури эзэлһэн юм. На...соогоо нюргаа шоройдоогүй ...жэ нютагаархимнай хэлсэ... Гансал барилдаагааршье ...р бэшэ, харин ажалдаа ... ехэ баатаршалгатай байхэ. ...931 ондо «Мандагша» гэжэ ... колхоз эмхидхэлсэжэ, тэ...игээ түрүүлэгшээр хүдэл... 1935 ондо хоёр заахан ажа... нэгэдэжэ, «Коминтерн» ... болоһон. Тиихэдэ мал ...ые эрхилэгшээр, хажуу... луговодоор хүдэлһэн. ... колхозой түрүүлэгшын ...шоор хүдэлһэн байгаа. ...43 ондо Доржо Дашпало... ажабайдалда ехэхэн мар...ашагүй юумэ болоо. Тэрэ ... партиин гэшүүндэ абта... юм. Ямаршье хүтэлбэрилхы ... ябахадаа, колхозойнгоо ..., газар уһалууриилгын

асуудалые нэгэшье мартаагүй.

Аяар 25 жэлэй хугасаа соо энэ хүн хэды ехэ юумэ хээ гэзшэб. хэды олон мэргэжэлтэдые хүмүүжүүлээб! Хэдэ мянгач центнер шэмэтэ тэжээл ургуулааб. Хамталан сомоо һаа, хада уулын шэнээн болохол! 1942 ондо «Республикын эрхим луговод» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн.

Доржо Дашпалович гансал луговодби гээд байхагүй. Үбһэ хуряалган болоходо, нэгэ бригадые даажа абаха. Сугтаа хүдэлһэн, илангаяа залуушуулда үнэн сэхэ, ажалдаа дуратай байхыень, олон зоной амгалан һайхан ажабайдалай түлөө тэмсэгшэд болохыень ходол нарин нягтаар заажа ябагша һэн.

Дайнай үе соогуур бригадир байхадаа Доржо Дашпаловичай бухалшан хүбүүдээр нэгэтэ үдын эдеэлгэнээр хөөрэлдэһэниинь үсэгэлдэр хэлэһэндэл элихэнээр һанагдана.

Бригадир: Зай, хүбүүхэн, хэды бухал шэрээбши даа?

Бухалшан: (омогорхуугаар) Табин найма!

Үдэрэй даалгабари зуун бухал байгаа.

Бригадир: һайн, һайн! Даалгабаряа дүүргэхэ байнаш... Зуун бухал шэрээ һаа, зуун хони тэжээхэ үбһэ тэжээл оруулба гээшэш, бэрхэш даа, хүбүүхэн. Бухал үбһэн—бодо мал, сомоо үбһэн—һүрэг мал гэжэ хэлээд, толгойень эльбээд ябашаба...

«Үглөөнэй наранаар үдэрэйнгөө даалгабариин хахадһаа үлүүе хэхэ ёһотой юм, хүнэй наһандаш баһал «үглөөчэй наран» гэжэ байдаг юм» гэжэ байжал хэлэгшэ һэн. Гүнзэгы бодолтойгоор, ямаршье үеын хүндэ таараха юумэнүүдые хэлэдэг байһаниинь мүнөө гайхагшаб. Үбгэжөөлэй хэлэдэгые хэдышье олон жэлэй үнгэрһэн хойно мартангүй, наһанайнгаа «үглөөнэй наранаар» юу хэгдэбэ гээшэб гэжэ согсолон эблүүлжэ ябаха дуран хүрэдэг.

Өөрынгөө бригадатай үбһэ хуряалгаяа дүүргэжэрхёод, хашаа хорёо барижа, заһаха. Үбһэеэ гүүртэ, отара бүхэндэ хубаажа үгэхэ. Малшан бүхэн наг шэбхэ сабшалан дээрэ гаргаха гэһэн нангин түсэбтэй байха.

Уһа мүльһэнэй хүрэхэдэ, тошон халяаха гэжэ ехэ ажал гаргаха. Мүльһэн дээрэ модоор амбаарнуудые сабшажа, досоонь шулуу зөөхэ, Тэрэнь уһанай гэдэхэдэ доошоо һуужа, һайн гэгшын хаалта болохо. Хабартаа һургуулиин үхибүүдээр саб шалангаа шулуу шохой, гадаһан гэхэ мэтын зүйлнүүдһээ сэбэрлэхэ. Тиигээд лэ уһаа табижа эхилхэ. Сабшалангаа аргагүй 2—3 дахин уһалха.

Энэнь эгээл харюусалгатай ажал. Эндэл луговодой мэргэжэл шадабари илгарха ёһотой. Үндэршье, набтаршье газарай ургамалые илгангүй адлихананаар ундалуулха гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ.

Табяад онуудта Доржо Дашпаловичай үүсхэлээр уһалуурилгын һубагууд 2—3 дахин үргэн, гүнзэгы болгогдожо, һубагуудай эхиндэ аймшагтай ехэнүүд бетонно хаалта-табюурнууд баригдаһан юм. Хүүргэ дээрэ байгаад, түмэр сахаригуудые эрьюулхэдээд, өөрынгөө дураар уһанай ехэ багые тааруулхаш.

Бүхы наһан соогоо туйлай ехэ ажал хэжэ шалгарһанайнгаа түлөө Доржо Дашпалович медальнуудаар, республикынгаа Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаа һэн. 1941 ондо хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ ошохо золтой байһан аад, дайн эхилжэ һаатаа бэлэй.

Үнэн сэхээр арадай хэрэгэй түлөө эрмэлзэн ябагша, сэдьхэл бодолоороо ходо залуу, бүхы наһаниинь ходол «үглөөнэйнгөө наранаар» үнгэрөө ха гэхээр.

Мүнөө болоходо Ленхобоевой татуулһан зарим һубагуудай тэгшэршоод, бургааһа хулһа ургашоод байхань харамтай. Уһые дураарнь табижархёод, зарим газартаа хуурай, зарим газартаа намаг налюур боложо байһан ушарнууд һүүлэй жэлнүүдтэ үзэгдэнэ. Нимын үбэлжөөн гэжэ туршалгын талмайһаа дунда зэргээр гектар бүриһөө зуугаад центнер ургаса хуряадаг байһанаа, мүнөө арайш гэжэ арбаад центнер абана.

— Газараа һайжаруулха тухай һанаагаа зобохо ёһотойбди, —гэжэ баһал наһаараа таряан ажалай бригадираар хүдэлжэ ябаһан Гармаев хөөрэнэ.

Цыретор Батуевич Гармаев хадаа нүхэр Ленхобоевой арга мэргэжэлые дуураажа абаһан уладай нэгэниинь байна. Гансашье мэргэжэлынь бэшэ, харин үнэн сэхэ һаналтай, ажал хүдэлмэридөө абьяас ехэтэйень абаһан коммунист хүн байха.

1941 оной Москва шадархи халуун байлдаанһаа эхилжэ Германиин газар дээрэ хүрэтэр тулалдаанда ябажа, дайгаа даража, даагаа һүүлдэжэ, түрэл нютагтаа, хуушан ажалдаа бусаһан юм.

— Уһалуулдаг газар гээшэмнай ган гасуур гэжэ мэдэдэггүй юм,—гэжэ тэрэ омогорхон хэлэнэ.—Үбгэн залуугүй, илангаяа залуушуул, үдэр һүнигүй үргэлжэ, таһалдаагүйгөөр уһалагша һэмди. Иимэ ехэ элбэг дэлбэг уһатай байгаад, иимэ ехэ оньһожоруулагдаһан техникын эзэд байгаад, таанад залуушуул, үүсхэл багатай, ошогүй байнат. Юун гээшэб даа, үнгэрөөшэ жэлдэ гектарай дунда зэргээр гурбан центнерһээ үлүүтэйхэн ургаса хуряабабди даа. эшхэбтэр байна—гэжэ тэрэ үргэлжэлүүлнэ. Эдэ хоёр хүнэй колхозой хүгжэлтын эхин булагһаа мүнөө үе болотор ябаһан баатарлиг ажал манай залуушуулые омогорхон хулгүүлжэ. шэнэ шэнэ амжалтада уряалха ёһотой.

П. БАНЗАРАКЦАЕВ.

Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоз.

БАРГАЖАНАЙ АЙМАГТА

КПСС-эй съездын хүндэлэлдэ

Баргажанай леспромхозой Лебяжиин модоной участок табан жэлэйнгээ түсэбэй түрүүшын жэлые амжалтатайгаар эхилбэ.

Тус участогайхид жэлэй эхинһээ хойшо 8500 кубометр модо бэлдэһэн. Эндэ А. С. Мисюркеев, П. И. Мисюркеев болон М. И. Реховский гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд модошодой дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ түсэбөө 120—130 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Модошод ажалайнгаа амжалтануудые КПСС-эй XXIII съездын хүндэлэлдэ зорюулан, бүри эршэмтэйгээр ажаллана.

Болзорһоо холо урид

Эндэхи олохон ажахынууд гүрэндэ мяха тушааха кварталайнгаа түсэб болзорһоонь урид дүүргэнэ. Тиихэдэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойхид гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн. Тэрэшэлэн Аргадын, Дэрээнэй совхозууд баһал иимэ амжалта туйлаа. Мүн Баргажанай, Хурамхаанай совхозууд, XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ мяха худалдаха кварталайнгаа түсэб дүүргэхэ дүтэлөө.

Халаан соо хоёр даабари

Баргажанай адагай загаһанай консервын комбинадай баанхын цехэй станогой хүдэлмэрилэгшэ Елена Ковтун түсэбэй ёһоор 18 мянган баанха үйлэдбэрилхэ аад, аяар 36 мянган баанха үйлэдбэрилжэ, үдэрэйнгөө даабарие 200 процент дүүргэнэ.

115 центнер загаһан

Загаһа олзоборилгын «Путь Ленина» колхозой дүрбэн бригада нэгэ неделиин турша соо һайнаар ажаллажа, 115 центнер загаһа баряа. А. К. Кирпичевой хүтэлбэрилдэг бригада табан жэлэй түсэбэй түрүүшын жэлые амжалтатайгаар эхилээ.

Г. РИНЧИНО.

ЖОЛООШОН, НАЙМААЛАГША, СТУДЕНТ...

I.

Михаил Петрович тэрэ үглөө хэзээ хэзээнэйхиһээшье эртээр бодобо. Хайшаа энэ болотороо яараа гээшэб? Баазада ошоод, эд бараа тушаажа абахаа гү? Үгы даа. Газаа үшөө харанхы. Сагшье арайл дүрбэн час тээшэ хэлтэлзэнхэй. Сэб хүйтэн уһаар үргэһэ нойроо сэлмээһэнэй удаа үдэшэ бэлдэжэрхиһэн номуудаа шкаф сооһоонь абаад, абяагүйхэнөөр уншахатайгаа хамта, хэрэгтэй гэжэ һанагдаһан хэһэгүүдыень дэбтэртэә ехэ наринаар буулгаадхина.

Игээд лэ үдэшэ. үглөө бүхэндэ... Михаил Серебрянников Хүдэриин совхоздо автолавка машинын жолоошоноор, наймаалагшаар ажалладаг. Холын хүдөө гүүртэ, отара, полевой стануудаар яһала харайлгаһан, малшад, хонишод, таряашадые хэрэгтэй хэрэгсэлнүүдээр хангаһан байха. Ажаллахатайгаа хамта тэрэ Улаан-Үдын кооперативна техникумдэ заочноор һуралсана. Ушар тиимэһээ Михаил Петрович дүтүү унтаха,эртэ бодохо. үдэшэ үглөөниинь номуудаа уншаха, контрольно хүдэлмэри хэхэ ушартай болоно. Энэ зун товароведэй мэргэжэл абаха ёһотой. Теэд дипломтой болохын түлөө тоогүй олон номуудые һэхэһэн, хургануудайнгаа холотор элдэбын тухэлэй гуурһануудые саарһан дээгүүр гүйлгэһэн юм. Товароведэй мэргэжэл абаашье һаань. мүнөө хэжэ ябаһан ажалаа хаяхагүй. совхозойнгоо отара, гүүртэнүүдээр мүн лэ харайлгахаб гэжэ тэрэ хэлэдэг.

Номоо уншажа һуутараа, ямаршьеб зангынь ороо һэм, гэнтэ һуха харайн бодоод. үхибүүдээ һэрюулхэгүйн тула унтажа хэбтэһэн һамгандаа игээжэ абяагүйхэнөөр хандаба:

— Бодол даа. Нэгэ асуудалда ядалдаад байналби. Оройдоо ойлгогдоногүй. Хөөрэжэ үгыш, зай гү?

Яахаб? Хани нүхэрэйнгөө гүйлтаһаа арсажа болохо аал? Шадал соогоо туһалха хэрэгтэй. һураха гээшэмнай хүнгэн хэрэг бэшэ ха юм. Үмдэнэйнгөө сооротор һуужа бэлэдхээгүй һаа, ямаршье эрдэм һургаад бэлэхэнээр абтадаггүй бшуу. Михаил Петровичой һамган мүн баһа кооперативна техникум дүүргэһэн юм. Тиимэһээ үбгэндөө ходо хамһалсажа ябадаг. Ойлгогдоогүй асуудалнуудыень ойлгуулжа үгэхые оролдодог. Тиигэнгүй яахаб. һуража байхадань Михаил Петрович хани нүхэртөө арга шадалаараа хамһалсаһан, салин хүлһэнһөө хубаалсаһан байха. Хажуудахи үетэнһөөнь дутангүй һураад, өөрын мэргэжэлтэй болохоо хэн хүн эрмэлзэгшэгүйб даа.

Тухашаржа һууһан Михаил Петрович сагай 9-дэхи час тээшэ хэлтэлзэһые обёорбогүй. Ажалдаа, ажалдаа! Саарһа, номуудаа хамхүм суглуулаад, үнөөхил тэрэ шкаф соогоо һөөргэнь хэнэ. Игээд лэ ажабайдалайнь ээлжээтэ үдэр һэмээхэн хүрэжэ ерээ бэлэй. Ном, саарһан, ажал, машина, эд бараан... Теэд хайшаа ошохоб, ямар отара, гүүртэ тээшэ баһа харайлгахаб? Ямар эд бараа хонишод, малшадта абаашахаб?....

II.

Хүдэриин совхозой Алтайн гүүртэ (№ 6 МТФ) жараад модоной зайда оршодог. Михаил Петрович тэрэ үглөогүүр һаатангүй гарабашье, зуурандаа яһала һайса зобоһон юм. Бордоһотой, жабартай һүни тохёолдожо, талын харгы тунга саһаар хушагдаад, машинань урагшаа. гэдэргээшье ябаха аргагүй болоһон байна. Яахаб? Энээнһээ боложо һөөргөө бусахатьшье хайшаа юм? Яажа бусахабши. Бухэли үбэлөөрөө холын хүдөө культбазада байрладаг хонишод, һаалишад хүлеэжэ байна бшуу. Ерэхэб, хэрэгтэй юумыетнай асархаб гэжэ найдуулһан тула заатагүй ошохо ушартай.

Тиигэһээр ябатарнь хахад үдэр ходоршоо бэлэй. Теэд ганса Алтайн гүүртэ бэшэ ха юм. Яаруу түргэнөөр хэрэгтэй зүйлнүүдые һаалишад, хонишодтоо үгөөд, Алцагадай хонишодой отара тээшэ машинаяа залаа һэн. Тус отарын ахалагша хонишон П. П. Жарниковгэгшэ Михаил Петровичто нэгэтэ игээжэ хандаһан байна:

— Михаил Петрович, хубсаһа угаадаг машина асарха гүт, зай гү? Үхибүүдни олон шуу даа. Өөһэдөө һайн мэдэнэт. Гараараа угааха гээшэмнай хэлэшэгүй хүшэр хүндэ ааб даа. Тиихэдэ һамгамни һалаха һандахаяа болишоо. Бидэ, хонишод городойхидһоо юугээрээ дутаба гээшэбибди.

Шухала захяа. Ажалша бэрхэ хүнүүдэй эрилтэнүүдые хангажа, тэдэнһээ баяр баясхалан дуулажа ябахаһаа ондоо һайхан хэрэг үгы бшуу. Тиимэһээ Михаил Петрович шэнэ һонин зүйлнүүдые абахые оролдодог.

Наранай орохын урдуур автолавка Алцагадай отарын хонишодто хүрэжэ ерэбэ. Үнинэй хүлеэжэ байһан хонишод мэтэр зуура машинынь тойроод:

—«Юу асараабта, юу асараабта, Михаил Петрович?»— гэжэ шаг шууяа табилдашаба. Хүхилдэхэньшье баһа буруугүй даа. Муунь гэхэдэ, хубсаһа угаадаг ори гансахан машинань бултандань хүртэхэгүй, харин захилай ёһоор П. П. Жарниковта үгтэбэ. Үни заяанай иимэ машинатай болохын тула «үдэрэй һанаан, һүниин зүүдэн» мэтэ ябаһан Пелагея һамганиинь ехэ баярлаба.

III.

Михаил Петрович гэртээ харанхы болоһон хойно ерээ бэлэй. Амаржа унтаха гү? Үгы даа. Нэгэшье хуудаһа уншаа һаань урагшатай гээшэ. Контрольно хүдэлмэри. Гүрэнэй шалгалта. Тиигээд?... Тиигээд гүүртэ. отара—хонишод, һаалишад. Хажуудахи нүхэртөө туһа хүргэхэгүй һэн хадаа, юундэ энэ дэлхэй дээрэ амиды ябаха гээшэб? Арга шадал сооһоноо хүндэ туһатай ябаха хэрэгтэй. Энээниие Михаил Петрович яһала һайн мэдэдэг. Тиимэһээ һурана, ажаллана, ажалша бэрхэ хүнүүдые баясуулна.

Имэл һэн даа ажалша хүнэй нэгэ үдэр—жолоошоной, наймаалагшын ба студентын!

М. ОСОДОЕВ.

Ленинэй орденто Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэд өөрын баян библиотекэтэй боложо амарба. Энэнь шэнээр баригдаһан байшангай нэгэ таһалгада оруулагданхай. Мүнөө тус библиотекэ 45 мянган номтой болонхой. Зураг дээрэ (зүүн гарһаа): библиотекарь Л. Шишигина, библиотекые даагша А. Павленко гэгшэд номуудаа ябталан табижа байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

РОССИН АЛДАРТА ХҮБҮҮНЭЙ ДУРАСХААЛДА

МОСКВА, мартын 1. (ТАСС-ай корр.). Россин алдарта хүбүүн— поэт, публицист, философ-материалист, революционно демократ Николай Платонович Огаревой хүүрые шатааһан үнэһэнэй урна мүнөөдэр тусхай самолёдоор Лондонһоо Москва асарагдаа. Түрүү үзэл баримталдаг байһанайнгаа түлөө хаанта засагай зүгһөө хашуулан мүрдүүлдэг Н. П. Огарев Эхэ оронһоо холо хари газарта олон жэлдэ ажаһууха баатай болоһон юм. 1877 оной июниин 12-то поэт наһа баража, Лондон шадарай Гринвич һууринай кладбища дээрэ хүдөөлүүлэгдэһэн байгаа. Хэдэн олон жэлэй үнгэрһэн хойно Н. П. Огаревой хүүр түрэл газартань асарагдаба.

Ородой алдарта хүбүүнэй дурасхаалда зорюулагдаһан шаналалёһололой митинг мартын 2-то Москвагай университедэй хуушан байшангай үмэнэ, Н. П. Огаревой гранит шулуун памятнигай хажууда болоо.

Университедэй багшанар болон студентнүүд поэдэй памятнигай дэргэдэ сэсэгүүдые табяа.

Үдэрэй 12 часта хүдөөлүүлгэдэ хабаадагшад Новодевичье кладбищада ерээ. Н. П. Огаревой хүүрые галдаһан үнэһэтэй урнын табигдаһан талмай дээрэ хэдэн зуун хүн сугларaa. СССР-эй Уран зохёолшодой союзай правлениин секретарьнууд К. Федин, Г. Марков, А. Сурков, поэт А. Безыменский болон бусад сугларагшадай дунда байлсаа.

Митинг боложо, уран зохёолшо В. Лидин, поэт А. Сурков болон бусадай үгэ хэлэһэнэй һүүлээр, Н. П. Огаревой хүүрые шатааһан үнэһэтэй урна могила руу табигдана. СССР-эй Уран зохёолшодой союзай, Москвагай уран зохёолшодой, Москвагай гүрэнэй университедэй болон бусад организацинуудай зүгһөө венокууд табигдаа. Хүүр дээрэнь сагаан мрамор самбар табигдаа. Тэрээн дээрэнь иимэ үгэнүүд алтан үзэгүүдээр бэшэгдэнхэй:

«Ородой элитэ ехэ революционер-демократ, поэт Николай Платонович Огарев (1813—1877)».

(ТАСС-ай корр.).

ХОЛЫН ЗАМДА ЗОРИНО

— Үшөө гансахан Белоруссиһаа 7 һуури нэмэжэ ерэбэ. Бултадаа область болон хизаарнуудта эльгээгдэхэ. 1942—43 онуудта Витебск, Могилев хотонууд шадар баруулаа агша һэмди. Гродно, Минск, Бобруйск гэхэ мэтэ тэдэ городууд яһалашье ехэ болоһон юм,—гээд технологическа факультедэй партийна организациин секретарь И. А. Комиссаров гартаа бариижа байһан саарһаяа уншаха зуураа, табадахи курсын студентнэртэ омог дорюунаар хөөрэнэ.

— Илья Андреевич, Титов бидэ хоёрые Минск бэшыт,—гэжэ Владимир Баиров һууриһаа бодон хандана.

— Гродно, Витебск ба Бобруйск гурбанай али хотыень ошоо һаа дээрэб, бултадаа арһа үйлэдбэрилдэг заводуудтай. Ямартань бэ? Валя, өөрынгөө һанамжа хэлыш, —гэлдэн, урдуур байһан бүлэг басагад Людмила Петрова, Людмила Хандирова, Мария Гомбоева гэгшэд өөһэд хоорондоо зүбшэлдэнэ. Эдэ үдэрнүүдтэ технологическа институдай һүүлшын курсын студентнэрэй хоорондо ходоо шаг шууяатай, хүхюутэй, зугаатай хүдэлөөн боложо байнхай: Ушарынь гэхэдэ, дээдэ һургуулида һураһан һуралсалайнь һүүлшын хонхо дүтэлжэ, залуу мэргэжэлтэд апрель һарын һүүлэшэгээр дипломоо бэшэхээр практика гарахаяа бэлдэжэ байнад. Тиихэдээ дээдэ ба тусхай дунда һургуулинуудай министерствээр хараалагдаһан Эхэ оронойнгоо хотонуудай ямартань ошохоёо зүбшэлдэнэ, тоосолдоно бшуу.

Тиихэнышье зүбтэй. Хаана практика гарахабши, тиишээл заабол ажаллахаяа ошохо тухайгаа студент бүхэн ойлгоно ха юм. Мүн баһа өөрөө шэлэһэн газартаа ошохо бэшэ, харин залуу мэргэжэлтэдые ажал хүдэлмэридэнь таарал-дуулан хаана эльгээхэ тухайгаа тусхай комисси хаража үзэнэ.

Технологическа факультедэй студентка Людмила Прохорова комиссиин гэшүүдэй кабинедтэ түрүүлэн орожо, Уссурийск хотын арһа үйлэдбэрилгын комбинат ошохо дуратай байһанаа мэдүүлбэ. Студент Ал. Папанов Фрунзе хотодохи «Чолпон» гэжэ гуталай фирмэ ошохо болобо. Алла Алексеева Азовско далай шадархи Таганрог город ошохо болоходоо ехэтэ хүхинэ.

Манай институт энэ жэлдэ дүүргэгшэд Астрахань, Волгоград, Саратов, Ульяновск, Курск, Тула, Орел, Брянск, Красноярск, Канск, Усолье-Сибирск, Шэтэ болон оронойнгоо бэшэ городуудай предприяти, барилгануудта ошожо хүдэлхэ байһаниинь мэдээжэ ааб даа.

Д. БАЛДУЕВ,
Зүүн Сибириин технологическа институдай студент.

ШАТАР

ЭДИРШҮҮЛ БАЯСУУЛНА

Нааданай наймадахи уулзалгын болоходо, мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябаһан Тоглоев мастерта кандидат Мельниковтэй тулалдаха болобо. Эндэ мастерта кандидат нүхэрөө шүүгээ һаа, хүсэшэхэ байһан. Тиимэһээ эдэ хоёрой хоорондо ёһотойл шанга тулалдаан болоно. Шадамар бэрхээр доботоһон Мельниковэй урдаһаа нүгөөдэнь болгоомжотойхоноор наадажа, «носооһон лэ галынь» унтаргаажа шадана. Хэды дахин һайн добтолго эмхидхэһэн Мельников һүүлэй һүүлдэ шүүжэ шадангүй, тэнсэжэ һалаха баатай болоо. Нүгөөдэ мастерта кандидат Мункуевтай наадаһан Салтанов баһал бэрхэ шатаршан боложо ябаһанаа харуулаа. Орёо хүндэ добтолго эмхидхэһэн Салтанов 37-дохи ябадалдаа мастерта кандидадые шүүгээ. Республикын үнинэй шатаршад Цыденов Мамилов хоёр эндэ баһал шүүгдэшоо.

Мүрысөөндэ хабаадалсажа байһан эдир шатаршад һайн наадаараа эндэ суглараашадые баясуулна. Юһэдэхи классай һурагша Маншеев, лесотехническэ училищиин студент Агафонов гэгшэд энэ үдэр Занданов Гурский хоёрые шүүжэ, урагшаа дабшаһан байна.

Наймадахи уулзалгын үдаа Тоглоев 7 очкотой түрүүлжэ ябана. Салтанов Мельников хоёр 6—6 очкотой. Саанамнай үшөө дүрбэн наадан.

А. МИХАЙЛОВ.

ҺОНИРХОЛТОЙ НААДАН ЭХИЛЭЭ

Алас-Дурна зүгэй зонодо түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үсэгэлдэр эхилбэ. Манай республикын ниислэл—Улаан-Үдэ хотын Спортын байшанда эхилһэн энэ мүрысөөндэ Амарай, Сахалинай, Шэтын областьнуудай, Владивосток, Хабаровск городуудай, Яхадай АССР-эй команданууд хабаадалсана. Манай республикаһаа «Локомотив», «Труд» бүлгэмүүдэй команданууд түрүү һуури буляалдалсахаар бэеэ зэһэнхэй. Үсэгэлдэр наадан үдэрэй 4 час 30 минутаһаа эхилээ. Мүрысөөндэ эрхимлэһэн командань Россин Федерациин түрүү һуури эзэлхэ нааданда хабаадалсаха эрхэ олохо юм.

***

Мүнөөдэр «Труд» бүлгэмэй санашад энэ жэлдэ һүүлшынхеэ саһын зүргэ буляалдалгаар хоорондоо түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөө. Нааданда хабаадалсагшадай дунда СССР-эй спортын мастернууд Харитонов, Котельников, Мороков, Коротков, мастерта кандидадууд Шунков, Кокин гэгшэд бии.

ШЭНЭ НОМУУД

УНШАЖА ҺУУМААР...

Буряадай номой хэблэлээр үхибүүдтэ зорюулагдаһан һонирхолтой номууд хэблэгдэжэ, уншагшадтаа тараагдаба. Тэдэ номуудай дунда уран зохёолшод Х. Н. Намсараевай «Абын ангууша хүбүүн», Ч. Цыдендамбаевай «Соорхойдо болоһон ушар», Н. Г. Дамдиновай «Дүрбэн тэнгэри» гэһэн поэмэ болон шүлэгүүдэй һонирхолтой суглуулбари бии.

«Гурбалдайн гурбан сэсэн». Иимэ таршагтай онтохонуудые уран зохёолшо Апполон Шадаев суглуулан, найруулан бэшэжэ, эдир уншагшадтаа бэлэглэбэ. Хэжэнгын дунда һургуулиин багша Н. Н. Намсараев «Хоёр нүхэд» гэһэн богони рассказууд, онтохонуудые хэблэжэ, эдир уншагшадаа баясуулба. Хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат, арадай аман үгэнүүдые суглуулагша С. П. Балдаевай «Хуурша Борхой» гэжэ буряад арадай онтохонуудай суглуулбари тэдэ хэблэгдэһэн номуудай дунда олохот.

Зураг дээрэ: тэдэ номууд харуулагдана.

Р. БАТОЦЫРЕНОВА.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТҮҮХЭТЭ ИЛАЛТА

Совет эрдэм, техникын онсо гайхамшаг туйлалтые — «Венера-3» гэжэ автомат станциин амжалтатай ниидэлгые бүхы дэлхэйн улад зон һонирхожо үргэлжэлһөөр.

Советскэ Союзай онсо ехэ илалта туйлаһантайнь—Үүрэй Солбон дээрэ ракетэ буулгаһантайнь дашарамдуулан, амаршалнаб. Энэнь үгаа гайхамшаг туйлалта болоно. Тиигээд тиитэрээ «Луна-9» гэжэ станциие Һара дээрэ аятай «зөөлэхэноор» буулгаһанай удаа иимэ амжалта туйлагдаа ха юм гэжэ, 18 гүрэнэй комитедэй Женевэдэхи заседани дээрэ Индиин түлөөлэгшэ Тривели тэмдэглэбэ. Эндэ үгэ хэлэгшэд бултадаа—ОАР-ай, Канадын, Чехословакиин, США-гай түлөөлэгшэд—замбуулиниие шэнжэлгын талаар гайхамшаг шэнэ амжалта туйлаһантайнь дашарамдуулан советскэ делегациие мүн лэ амаршалаа.

«Замбуулинай гүн соогуур асари ехэ шэнэ алхам хэхэдээ, дэлхэйн эрдэм ухаанда хэзээшье үзэгдөөгүй тодо мэргэнээр бодомжолон бэелүүлһэниинь Советскэ Союзай түүхэтэ шэнэ илалта болоно. Мүнөө сагай эрдэм наука, промышленность хүгжөөлгын, илангаяа электронико хүгжөөлгын талаар СССР-эй айхабтар ехэ дэбжэлтэ хэһые совет космонавтика бүхы дэлхэйдэ дахинаа элирхэйлэн харуулба» гэжэ Чехословакиин «Руде право» газетэ бэшэнэ.

«Венера-3» гэжэ автомат станциин Үүрэй Солбон дээрэ оншотой мэргэнээр бууһан ушар совет байгуулалтын бүлюу һайниие дахинаа эли тодоор гэршэлэн харуулаа гэжэ ДРВ-гэй эрдэм, техникын асуудал зүбшэлхэ конференциин делегадуудай зүгһөө СССР-эй Наукануудай академиин президент М. В. Келдыштэ эльгээһэн бэшэг дотор хэлэгдэнэ.

Энэ «техническэ һүр жабхалантa илалтань саашадаа замбуулинай экспедицинүүдые эмхидхэн ябуулха дэмбэрэлтэ эхин болоно» гэжэ Францийн «Юманите» газетэ тэмдэглэнэ.

«Замбуулиниие шэнжэлдэг совет эрдэм ухаан бүхы дэлхэйн магтаалта хүртөө» гэжэ Ливанай «Аш-Шааб» газетэ бэшэнэ.

(ТАСС).

Коммунистнуудай зэргэ улам нэмэнэ

РИМ. (ТАСС). Италиин Коммунис партиин гэшүүдые бүридхэхэ, партийна билетүүдые һэлгэхэ үеэр ИКП-дэ 96 мянган шэнэ гэшүүд ороһон байна гэжэ «Унита» газетэ мэдээсэбэ.

Партизануудай амжалтата добтолго

НЬЮ-ЙОРК, мартын 3. (ТАСС). Урда Вьетнамай партизанууд американска танкерые, үдэшэжэ ябаһан миныш тральщигые буудаа гэжэ ЮПИ агентствын корреспондент Сайгонһоо мэдээсэбэ. Энэ танкерынь Урда Вьетнамай ниислэлһээ 16 милиин газарта, Сайгон мүрэн соогуур ябаһан байгаа. Танкер дээрэ түймэр болоо. Тэрэнэй командын гурбан хүн, тральщигай нэгэ хүн шархатаа.

ДАЙСАДАЙ ГЭЭЛТЭ ХОРОЛТО

ХАНОЙ, мартын 3. (ТАСС). Урда Вьетнамые сүлөөлхэ армиин сэрэгшэд ба партизанууд байгша оной январиин 24-һөө февралиин 24 хүрэтэр Зиадинь провинциин урда хубида американска 1700 солдат ба офицернүүдые хүлһөөнь буулгаһан байна.

НЬЮ-ЙОРК, мартын 3. (ТАСС). Үнгэрэгшэ недели соо Урда Вьетнамдахи американска сэрэгүүд 109 хүнөө алуулһан, 747 хүнөө шархатуулһан байна. ЮПИ агентствын корреспондентын Сайгонһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, Урда Вьетнамдахи США-гай сэрэгүүдэй командованиин түлөөлэгшэ мүнөөдэр иигэжэ соносхоо.

Үнгэрэгшэ недели соо гадаадын түримхэйлэгшэд ба Урда Вьетнамай правительственна сэрэгүүд бүхыдөө 506 хүнөө алуулаа, 1611 хүнөө шархатуулаа.

Малиин ба Гвинейн буруушаалга

АДДИС-АБЕБА. мартын 3. (ТАСС). Африкын нэгэдэлэй эмхиин министрнүүдэй совэдэй зургаадахи сессидэ хабаадажа байгаа Малиин ба Гвинейн делегацинууд Ганын шэнэ правительствын делегациие энэ сессиин хүдэлмэридэ саашадаа хабаадуулжа болохогүй гэжэ мэдүүлбэ. Энээн тухайдаа ОАЕ-гэй генеральна секретарьта, сессиин түрүүлэгшэдэ мэдээсээ.

США-гай зэбсэгтэ хүсэнүүд олошоруулагдана

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). США-гай зэбсэгтэ хүсэнүүд улам олошоруулагдажа үргэлжэлһөөр. Зэбсэгтэ хүсэнэймнай тоо январьда 2.899.724 хүн байһан гэхэ түү, али жэлэй турша соо 236.335 хүнөөр нэмээ гэжэ оборонын министерство тунхатлаа. Мүнөөнэй программатай зохилдуулагдан, 1966 оной июниин һүүл тээшэ американска сэрэгшэдэй тоо 3.093 мянган хүн болохо юм ха.

КОНАКРИДА МИТИНГ БОЛОБО

КОНАКРИ, мартын 3. (ТАСС). Үсэгэлдэр Конакрида ехэ митинг боложо, Гвинейн ниислэлэй хүн зон Секу Туре ба Кваме Нкрумые халуунаар амаршалба.

Гвинейн президент Секу Туре үгэ хэлэхэдээ, Ганадахи сэрэгэй урбалтые буруушаагаад, сүлөөтэ байдалай түлөө сусаршагүй тэмсэлдэ Африкын арадуудые уряалба. Нкрумые тушаалһаань буулгаһан тушаа баярлан хүхилдэһэн баруун гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдые шоолон шүүмжэлбэ. Ганын арад зон сүлөөтэй байдалай түлөө тэмсэлдэ жагсан бодожо, илалта туйлаха байһандань этигэдэгээ Секу Туре элирхэйлэн мэдүүлбэ.

Кваме Нкрума тобшохоноор үгэ хэлээд, ойрын сагта Ганадаа бусахал байхаб гэбэ.

АССАМ ШТАДТАХИ БАЙДАЛ ТУХАЙ

ДЕЛИ, мартын 3. (ТАСС). Һүүлэй үдэрнүүдтэ Ассам штадай (зүүн-хойто Инди) Мизо округ дотор правительствада эсэргүү буһалгаанууд болоно гэжэ Пресс Траст оф Индиа агентство мэдээсэбэ. Штадай энэ хубида нютагжаһан мизо угсаатанай зэбсэгтэ отрядууд февралиин 28, мартын 1-нэй үеэр Айджал, Лунглех городуудтахи засагай эмхи зургаанудта, банкнууд ба арсеналнуудта добтолһон байгаа. Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, «Мизогой национальна фронт» гэдэг эсэргүү эмхиин толгойлдог отрядууд хэлхеэ холбоо таһалһан харгынуудые эзэлһэн байна.

Индиин дотоодын хэрэгүүдэй министерствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Индиин правительство Мизогой округые «буһалгаалан бодоһон район» гэжэ соносхоо.

Индиин дотоодын хэрэгүүдэй министр Г. Нанда мүнөөдэр парламентын арадай палата дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, гурим һэргээн байгуулхын тула энэ район худар энэдхэг сэрэгүүд эльгээгдээ гэжэ депутадуудта мэдээсэбэ.

***

Мизо гэжэ округ хада уулатай газарта оршодог, 23 мянган дүрбэлжэн километр шахуу газар эзэлдэг юм. Энэнэй газар дайдын ехэнхи хубинь оротошогүй шэдхэ шэрэнгитэй, 266 мянган зонтой нютаг.

Мизо угсаатан үнинһөө хойшо дайшалхы талаараа мэдээжэ болоһон, энэнэй урда тээ нютагай захиргаанда нэгэнтэ бэшэ түбэг ушаруулдаг байһан юм.

Урда Вьетнамые сүлөөлхэ арми дайсанаа шангаар сохижо байна.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зенитнэ подразделениин сэрэгшэд.

ВИА—ТАСС-ай фото.

Бельгидэхи правительственна кризис

БРЮССЕЛЬ, мартын 3. (ТАСС). Бельгиин шэнэ правительствые эмхидхэн байгуулха даабари абаһан, социально-христианска партиин түлөөлэгшэ Сегерс энэ үүргэ дүүргэлгэһээ үсэгэлдэр арсаа. Правительствада ородог байһан хоёр партиин хоорондохи арсалдаае зайсуулжа шадаагүй.

Тиин Бельги гурбан неделиин турша соо правительствагүй байһаар. Бельгиин король политическэ ажал ябуулагшадтай дахинаа хөөрэлдөө хэжэ эхилээ. Шэнэ правительство эмхидхэн байгуулхыень социально-христианска партиин түрүүлэгшэ Поль Ванден Бенантсда даалгаа. Тэрэнь харюу үшөө үгөөдүй байна.

Мэргэжэлтэдые бэлдэхэ центрнүүд

АЛЖИР, мартын 3. (ТАСС). АНДР-эй һэльбэн заһалгын, гэр байра барилгын министр Хадж Смаин Алжирай хүдөө ажахыда хүдэлмэрилхэ мэргэжэлтэдые бэлдэхэ 15 центнерэй нэгэнэйнь һууридa үсэгэлдэр түрүүшын шулуу табиба.

Ороной элдэб районуудтахи иимэ центрнүүдые бариха программа хоёр жэлэй турша соо барилгын ба хүдөө ажахын министерствэнүүдээр бэелүүлэгдэхэ болоно.

Францийн Дундада далайн эрьс шадархи судна бүтээдэг верфьнүүдэй хүдэлмэришэд өөһэдынгөө эрхэ хамгаалан, һара соо үсэд шангаар тэмсэжэ байна.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: баруун гарһаа — «Прованс» гэжэ корабль, (зүүн гарһаа) тэрэниие барижа байһан, Пор-де-Букын буһалгаалан бодоһон хүдэлмэришэдэй митинг. Энэ предприятяа хааха һанаашалгаһаа үйлэдбэриин эзэдэй арсаагүй һаань, барижа байһан судняа уһа руу табихагүйбди гэжэ мэдүүлнэ.

Кейстон—ТАСС-ай фото.

ЯПОНОЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ ХАБАРАЙ ДОБТОЛГО

Хабарай саг Японой хүдэлмэришэн ангиин шанга тэмсэл хэдэг халуун хаһа юм. Эндэхи профсоюзууд энэ жэлдэ 12-дохёо хабарай добтолго хэхэнь.

Ажалшадай ангиин тэмсэлэй түрүүшын ехэ долгин февралиин 27-до бүхы орон доторнь сасараа. Хонсю, Кюсю, Хоккайдо аралнууд дээрэ, индустриальна ехэ хотонуудта—Токио, Иокогама, Нагоя, Осака, Китакюсю, Фукуокадо, ороной промышленна олохон нютагуудта тэмсэлэй туг үргэгдөө. Энэ үдэрэй хамтын ябуулгада 2 миллион үлүүтэй ажалшад хабаадаһан байна. Ороной 220 городто митинг, демонстрацинууд болоо.

Хүгжэнги, томо капиталис орон болоһон Япон хүсэтэй шанга хүдэлмэришэн ангитай юм. Энэ ушар профсоюзна хүдэлөөнэй дэлисэ ба эдэбхи үүсхэлые, һалбаринуудтахи түрүү профсоюзуудай, профсоюзна нэгэдэлнүүдэй дайшалхы хүсые нилээд тодорхойлдог. Засагай газарһаа тунхаглагдаһан мэдээнүүдэй ёһоор, мүнөө эндэхи профсоюзуудта 10,2 миллион хүдэлмэришэд нэгэдэнхэй. Орон доторнь профсоюзуудай 52.800 үлүүтэй эмхинүүд бии. Японой профсоюзууд—ажалшадай байдал һайжаруулхын түлөө тэмсэдэг олониитын ехэ хүсэн болоно.

Японой профсоюзуудай генеральна совет (СОХИО)—профсоюзна өгээн томо, нүлөө ехэтэй нэгэдэл. Энэнь 4.250 мянган гэшүүнтэй 60 гаран профсоюзуудые нэгэдхэнэ. Профсоюзай олохон центрнүүд, нэгэдэмэл профсоюзууд ба соведүүд СОХИО-той нүлөөн доро байдаг.

Профсоюзуудай хоёрдохи ехэ нэгэдэл—бэеэ даанги профсоюзуудай холбооной совет (Тюрицурорэн) хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ улам ехэ үүргэ дүүргэдэг боложо байнхай. Энэ нэгэдэл 1956 ондо эмхидхэгдэн байгуулагдаһан аад, мүнөө һалбаринуудай 17 профсоюз, федераци ба нэгэдхэмэл соведүүдһээ бүридэнэ. Холбооной соведтэ электропромышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзуудай федераци, бүхы японой барилгын хүдэлмэришэдэй профсоюзуудай нэгэдхэмэл совет, судна бүтээдэг промышленностиин профсоюзуудай федераци, тэрэшэлэн машина бүтээдэг, цементын, газай ба бусад һалбаринуудай хүдэлмэришэдэй профсоюзууд ороно. Засагай газарһаа тунхаглагдаһан мэдээнэй ёһоор, холбооной соведтэ хабаатай бүхы профсоюзууд 984 мянган гэшүүдтэй байна. Энэ совет СОХИО-той нягта харилсаа холбоотойгоор хүдэлмэрилдэг юм.

Японой хүдэлмэришэн ангиин мүнөө хабарай добтолгын урда тээ профсоюзуудай зүгһөө эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Ороной элдэб районуудта профсоюзуудай эхин эмхинүүдэй хэдэ мянган суглаан, конференцинүүд болоһон байна. Шанга буляалдаан арсалдаан соогуур тэмсэлэй программа тодорхойлогдоод, япон арадай экономическа болон политическэ эрилтэнүүдые хамгаалхын тула стачка, забастовка, митинг ба демонстрацинуудые эмхидхэхээр хараалаа. 7 миллион үлүүтэй ажалшадые нэгэдхэдэг, ороной түрүү бодолтой профсоюзна томо центрнүүдэй съезднүүд һаяхан болоо. Хабарай добтолгын үеэр табигдаха гол эрилтэнүүд тэндэ зүбшэгдэһэн, хамтааран ябуулга хэхэ болзорнууд тодорхойлогдоһон байна.

СОХИО-гой съездын (январь) шиидхэбэри дотор заагдаһанай ёһоор, салин хүлһэ дээшэлүүлхэ, хүдэлмэришэдэй ажалай ба ажаһуудалай эрхэ байдал һайжаруулха эрилтэ табиха, орон дотор юумэнэй үнэ сэнгэй таһалгаряагүй хүндэржэ байһые буруушааһан, үйлэдбэри дээрэ капиталис оньһожоруулга хэһэн хэбэртэйгээр хүдэлмэришэдые бүри ехээр зарадаг, ажалһаань гаргадаг, усал гэмтэлдэ оролгые олошоруулдаг ябадал буруушааһан кампани хабартаа эмхидхэхэ зорилго табигдана.

Профсоюзуудта эмхидэн нэгэдэһэн Японой ажалшад дайнай хойто жэлнүүдтэ удаан саг соо үсэд шанга тэмсэл хэжэ, промышленностиин гол һалбаринуудта салин хүлһэеэ зарим тэды дээшэлүүлһэн байна. Жэшээлэн хэлэбэл, «Мисубиси» гэдэг корпорациин харьяата судна бүтээлгын предприятинуудта, цементын промышленностьда, вагон бүтээдэг заводуудта, автомобильна транспортын үйлэдбэринүүдтэ, «Мэйденся» компанида тиимэ амжалта туйлагдаа.

Гэхэ зуура, Японой ажалшадай салин хүлһэнэй хэмжээн бусад томо капиталис оронуудайхиһаа — США-гай, Англиин, Баруун Германиинхиһаа һураггүй бага байһаар. Эдеэ хоолой, эд бүдэй ба хүнгэн промышленностиин бусад һалбаринуудай предприятинуудта ажалладаг хүдэлмэришэд, алба хаагшадай салин хүлһэн илангаяа бага.

Һүүлэй жэлнүүдтэ юумэнэй үнэ сэнгэй саг үргэлжэ хүндэрһэнһөө уламжалан, бодото салин хүлһэн хороо. Гансахан нёдондо жэл элдэб эд товарай үнэ сэн 8 процентээр хүндэрөө. Гэхэ зуура, Японой ажалшадта тон шухала удха шанартай продуктнуудай үнэ сэн хүндэрөө, хүндэржэ үргэлжэлһөөр. Жэшээлэн хэлэбэл, үнгэрэгшэ жэлдэ рисэй, загаһанай, мяханай, овощой, үрэ жэмэсэй үнэ сэн ехээр нэмээ. Түмэр замай, почтын ба телеграфай тарифууд дээшэлһэн, гэр байрын түлөөһэн нэмэһэн байха юм. «Эдлэл хэрэглэлэй үнэ сэнгэй хүндэржэ байһан ушар бүхы зондо ехээр нүлөөлнэ» гэжэ «Иомиури» гэдэг буржуазна томо газетэшье мэдэрхэ баатай болоо.

Японой профсоюзууд энэ жэлдэ салин хүлһэ дээшэлүүлхэ эрилтэ табихынгаа хажуугаар, салин хүлһэнэй тоггомол доодо захые хангаха зорилготой тэмсэжэ байна. Тогтууритай салин түлэхэ гэжэ гүрэнэй зургаануудые, үмсын компанинуудые уялгалһан ямар нэгэн хуулита гурим мүнөө хүрэтэр Японда үгы байһаар. Гэхэ зуура, тон ахир бага салин хүлһэ абадаг хэдэн миллион хүдэлмэришэд, алба хаагшад (илангаяа залуушуул) орон доторнь бии.

Зуугаад мянган японецууд за... сагай эмхи зургаануудта, гүрэн... түмэр харгыда, почтын телегр... фай, телефоной предприятинууд... ажалладаг гү, али алба хааг... юм. Иимэ ажал хэдэг хүнүүд... хүдэлмэрилхэ арга боломжо ба с... лин хүлһэниинь энгэй капитал... предприятинуудта хүдэлэгшэд... хиһөө ямаршье илгаагүй байд... Гэхэ зуура, гүрэнэй эмхи зург... нуудай ба предприятинуудай х... дэлмэришэд болон алба хааг... забастовко хэхэ өрхэгүй юм. Я... ной правительство ба парламе... бүри 1948 оной декабрь соо, та... барилан хэлэбэл — эзэмдэл... үедэ американска эзэмдэлгын ... сагаархидай заабари захиралта... забастовко эмхидхэлгые хори... хуули гаргаһан юм. 2 милли... үлүүтэй хүдэлмэришэд ба а... хаагшад иимэ хархис хуулин ... дэһөөр эрхээ хаһагданхай байн... Забастовко хэхэ эрхэ гүрэнэй эм... зургаануудай, предприятинуу... хүдэлмэришэд болон алба ха... шадта олгохо эрилтэ табиһан о... түмэнэй нэгэдэмэл жагсаал м... тын 15-да хэхээр хараалагданх... Политическэ ба ниитын ажал ... рэгтэ хабаадалгаһаа арсахые... бэеэ абаад байхыень гүрэнэй а... хаагшадые баадхаха һанаа... правительствын һэдэлгые бур... шааһан хүдэлөөн орон дотор... улам үргэдэн дэлгэржэ байна.

Экономическа, политическэ эри... тэнүүдэй хэзээ хэзээнэйхиһээ н... таар зохилдуулагдан табигда... ябадал—энэ хабарай добтол... онсо шухала талань болоно. «... хабарай тэмсэл политическа б... шанга шэнжэтэй байха, орон... ажабайдалда нилээд ехэ нү... үзүүлхэ» гэжэ «Иомиури» га... буржуазна газетэ редакционно ... шэг соогоо мэдэрнэ.

Японой профсоюзуудай ге... ральна соведэй съездын, пр... союзна бусад центрнүүдэй ши... хэбэринүүд дотор тэмдэглэгд... нэй ёһоор, энэ ороной арад ... японо-американска аюулгүйн ... говорые, Японой ба Урда Коре... хоорондо баталагдаһан договор... усадхаха, Японой газар дээрэ... американска баазануудые үгы ... хэ эрид шанга эрилтэ табина, а... нэр Японой портнуудта америка... ска атомна онгосонуудай орол... вьетнам арадта эсэргүү эзэрхэг ... римхэй дай хэжэ байгаа США-... зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ара тал... бааза болгожо Япониие хэрэгл... һанаашалгыень эрид буруушаа...

Вьетнамдахи хархис бүдүү... дайе болюулха, энэ муухай дай... Японой газар дайдые хэрэгл... ябадал тохёолдуулхагүй та... эрилтэтэй бэшэгтэ 40 миллион ... нэй гар табюулха үргэн ехэ ка... пани СОХИО-гой үүсхэлээр ор... доторнь үнгэрэгдэжэ байна. Я... ной профсоюзуудай генераль... совет тэрэ бэшэгтэ 16 милли... үлүүтэй хүнүүдэй гар табюула... хабарай тэмсэлэй үеэр энэ патр... тическа ябуулгаа амжалтат... дүүргэхыень профсоюзуудай эм... нүүдые, бүхы ажалшадые уря... на.

И. ХРАМОВ.
(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИ...

Мүнөөдэрэй номерт...

Нэгэдэхи хуудаһанда: ... бүхэнэй түлөө, баранай ту... гэһэн түрүү бэшэг. «Хани ба... саан туһална» гэһэн А. Н... лаевай корреспонденци. ТАС... ай материалнууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «КПС... эй XXIII съездые ... нүүдые зүбшэн хэлсэхэдэ... һэн рубрика доро матер... нууд: Буряадай АССР-эй ... стрнүүдэй Советэй Түрүүл... К. Барьдаевай «Арадай ... туһада» гэһэн статья. Худэ... совхозой директор И. Елизо... статья. Буряадай геологиче... управлении главна инже... Ю. Щеголихинай «Байгала... баялигые удалжа...» гэһэн с...

Гурбадахи хуудаһанда: ... тийна хроника, редакциида ... һэн бэшэгүүд. Хилын саана... мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: ... нютагай һонин. А. Кукли... «Рельс дээрэхи трактор» гэ... корреспонденци.

Редактор
Ц. О. ОЧИРО...

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-У... улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. ред...тора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-..., отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышлен...—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жи...—40-49, идеологический—24-74, советского строительст... быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, инфор...ции—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Сов... Министров Бурятской АССР.

Н01430. Зак. № 164.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур.
1966 оной мартын 5.